

Mesečna naročnina
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Tvorec našega edinstva

Ko je naše narodno predstavništvo na svoji zgodovinski seji dne 11. oktobra po zaprisegi zvestobe novemu kralju sklenilo, da se naj pokojni viteški kralj Aleksander imenuje Zedinitelj, je dalo samó izraza sodbi objektivne zgodovinske resnice in na tej osnovanega prepričanja ne samo Jugoslavije, temuč vsega sveta, ki je življenjski cilj in na tej poti doseženi uspeh tragično preminulega vladarja že davnej pravilno in dostojno ocenil. Kralj Aleksander I. je tisti, ki ga je usoda predločila, da dejansko izvrši delo zedinjenja južnih Slovanov, Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno narodnopolitično celoto in državo, da temelj te naše skupnosti utrdi in vse naše državno življenje usmeri v to, da bomo prej ali slej pod eno streho ene politične volje in kulturnega prizadevanja vsi Jugoslovani, kolikor nas živi na velikem prostoru od zapadnih Alp do črnomoške obali.

To poslanstvo je bilo poverjeno vladarju, ki so ga za to ogromno nalogo usposabljali veliki darovi uma, srca in volje, ki so bili potrebni, da se na podlagi naravne sorodnosti Jugoslovancev, instinktivnega stremjenja njihove narodne duše, njihovih zgodovinskih spominov ter ljudske tradicije pa s pomočjo junaških naporov za svobodo, bodisi na bojnih poljanah, bodisi na področju, kjer ustvarja vekotrajna dela duha, v danem zgodovinskem momentu izvojuje država — najvišja tvorba vsakega narodnega stremjenja, ki ni produkt slučajnih okoliščin in nezvestnega iskanja, ampak zavestnega, smotrenega in vztrajnega dela, borb in preizkušenj ter močnih ljudi, ki je v njih vroče ho-tenje naroda posebej in s tvorno močjo v jas- nem spoznanju cilja in oblike ter za to potreb- nih sredstev. Taka močna osebnost dalekovid- nega in ostrega razuma, požrtvovalnega idea- lizma in predvsem neuklonljive volje je bil po- kojni kralj Aleksander, ki je zgradil stavbo jugoslovanske države kot vojščak, državnik in diplomat in je utrjeval njene temelje, dokler ga ni, ko še ni dosežen vrhunec, zadela smrt od gnjusnega zločinca.

Toda temelji stojijo trdno in neomajno, imamo neporušljiv dom, ki ga bomo dograje- vali in izpopolnjevali dalje v duhu pokojnega vladarja, in smo si v svetu po njegovi neumrjoči zaslugi pridobili dostojno mesto kot zvesti pri- jatelji ter iskani zavezniki vseh, ki si enako ko mi želijo miru in mirnega sodelovanja vseh izomikanih narodov in držav na osnovah, izvo- jevanih v štirih krvavih letih z žrtvami nešteti- borcev za našo svobodo in za svobodo ter bo- dočnost človeštva sploh. Zato ima pokojni kralj prvo mesto v naših srcih in v srcih vseh, ki vedo ceniti osebnost junaštva, neustrašenosti in viteško požrtvovalnosti, tvegajočo lastno življe- nje, kot vojščak, ki se je odlikoval v prvi bal- kanski vojni pri slavnem Kumanovu, ki je pre- hodil albansko Golgotu z nezlomljivim upa- njem, ko so mnogi mislili, da je Srbija z zemlje- vida izbrisana, ki je z mečem in junaški desnici videl naš končni triumf na Kajmakčalanu, nad katerim je v polnosti izšlo solnce naše svobode in našega zedinjenja.

Neustrašeni vojščak pa se je obenem izka- zal kot državnik velikega kova, ki je tudi v tej lastnosti kmalu izval obdobje vsega sveta, ko je krmilo mlade države prijel sam krepko v roko in jo vodil skozi valove, vzburkane po splošni naravni neurejenosti razmer po vojni, ki ni le gradila, ampak tudi razdirala, pa po težavah, ki so neizogibne, kadar je treba spajati v politično enoto in duhovno skupnost brate, ki jih je tisočletna zgodovina po zunanji sili in notranji slabosti proti naravnemu teženju raz- dvajala. Res božja milost je bila, ki nam je dala vladarja, kos tako težki nalogi sredi to- likih ovir, neumevanja in nesporazumov ter za- vor iz prošlosti. Tudi to smo v glavnem prebro- dili po državniški modrosti velikega pokojnika, da bolj in bolj čutimo svojo enoto, nujnost ene same politične volje napram vsemu svetu in potrebo po slogi ter harmonični soureditvi naših narodnih sil naznotraj kot Jugoslovani, ki nas naša nava, kolikor je mnogolična, v bistvu druži tudi kot kulturno celoto ob ohranitvi vseh naših vrednih oseb, ki jih najbolj in edino čuva naša edinstvena država! Za poglobitev te zavesti je največ storil naš pokojni dalekovidni vladar, ki je preziral malenkosti in imel pred svojimi očmi le eno, kar nam je skupno: Jugoslavijo, uresničenje naših sanj, ki je edina vredna naš- tega dela in naporov, življenje našega življe- nja! Iz tega najvišjega vidika, ki je nad vsemi razlikami, nazori in strankami kot fundament našega polnega narodnega bitja in izvor naših rodni- sil in zmoglosti, ki mu je treba čez zah- teva naš najvišji narodni blagor, žrtvovati vse — je treba razumeti vso misel in delo našega pokojnega kralja.

S to idejo ves prežet, ves v njeni službi, je naš pokojni vladar, ko je utrdil najvišjo avtoriteto države, razvil obsežno delavnost kot diplo- mat, ki je še trdnje sklepal vezi z našimi za- vezniki iz svetovne vojne, nam pridobil tudi prijateljstvo mnogih sosedov, ki so po raznih naključjih usode bili pred vojno med našimi nasprotniki in s sklenitvijo balkanskega pakta začel ustvarjati združeni Balkan kot velesilo v Evropi. Padel je, zadet od peklenske globe, ko je nosil v srcu zamisel, da bi naša država po svoji iskreni miroljubnosti in lojalnosti, zave- dajoč se obenem svoje moči, pomagala odstra- niti s poti eno najmočnejših ovir mirne okre- pitve srednje Evrope, in se pripravil, da se v to svrhu omogoči potreben sporazum.

Zamisel našega pokojnega kralja zedini-

Nj. Vel. kralj Peter II. v domovini

Novi vladar Jugoslavije, ki vtelesuje vse vrline svojega velikega očeta, bo skupno s svojim narodom izvrševalec svete oporoke viteškega kralja Aleksandra-Zedinitelja: „Čuvajte mi Jugoslavijo“!

Zločinci, ki so pretrgali nit življenja našemu pogumnemu vladarju pok. kralju Aleksandru, so hoteli zrušiti temelje naše države Jugoslavije, računajoč, da se bo- mo ob strašnem udarcu zmedli in se pri- čeli trgati za njegovo zapuščino. Že prvi dnevi, ki so bili za nas najstrašnejši in za državo najnevarnejši, so pokazali, da so se neposredni morilci in vsi, ki stoje za njimi, hudo varali v svojih računih.

Blagi kralj Aleksander, kateremu se danes ves svet klanja kot hrabremu in pogumnemu borcu, je bil tudi moder vladar. Računal je z možnostjo, da ga kaka nesreča, bolezen ali tudi zločinska roka zaloti sredi dela. Da bi domovina ne ostala brez glave v trenutku, ko so- vražniki stezajo zemljelačne prste po njej, je z oporo v smislu ustave na- tančno in v vseh podrobnostih rešil vpra- šanje potomstva.

Bog je blagoslovil njegov zakon s plemenito in blago ženo, našo kraljico Marijo, s tremi otroki. Peter, Tomislav in Andrej niso bili samo živi biseri dru- žinske sreče na dvoru, ampak z njihovim življenjem je živelo in živi tudi jamstvo, da bi v primeru smrti dobrega očeta in našega kralja ne padla naša država v žalostne razmere brezvladja. Tako nam je bilo dano, da je naša vojska in mor- narica komaj nekaj ur po strašnem zlo- činu v Marseilleu lahko prisegla zvestobo novemu vladarju — Petru II. Našega mladega kralja je skrbni oče in vladar že od rane mladosti uvažal v delo za narod, poskrbel je tudi za njegovo teme- ljito vzgojo. Dani so vsi pogoji, da po- stane vreden naslednik svojega očeta.

Zberimo se okoli njega v teh trenut-

Sprejem Njegovega Veličanstva v jugoslovanski kralj. prestolici

Belgrad, 12. okt. Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica-mati romunska in Nj. Vis. kneginja Ileana se pripeljejo s posebnim brzim vlakom na belgrajsko postajo jutri ob 8.55. Sprejemu Nj. Vel. kralja bodo med drugimi prisostvovali: kraljevo namestništvo, Nj. Vis. kneginja Olga, Nj. Sv. patri- arh, kraljevska vlada, predsednik belgrajske obče- ne, poveljnik Belgrada, poveljnik kraljeve garde, častna četa in člani civilnega in vojaškega doma; podpredsednika senata in skupščine, nadškof bel- grajski, reis ul ulema, vrhovni rabin, vojvoda Bo- jevič, načelnik glavnega generalnega štaba in upravnik mesta Belgrada.

telja pa bo živel in bo uresničevala z našimi združenimi močmi in bo zaplapolala ob žrtveniku njegovega življenja, darovanega za Jugoslavijo, s še večjo silo kot neugasen ogenj-hranilec mirnega in vztrajnega dela nas vseh za našo veliko in lepo domovino.

kih bolesi in delajmo dalje za konsoli- dacio Jugoslavije, ki jo čakajo še mno- ge naloge! Ohranimo še nadalje mirno kri! To našo mirnost zunanji svet vprav občuduje; z njo smo pokazali, da smo res urejena in močna država. S svojo mirnostjo smo prekrizali račune zločin- cev. Kdor bi danes dajal javno duška svojemu ogorčenju nad zločinom, in sicer z nepremišljenimi dejanji, ta bi ravnal v interesu namena, s katerim je bil zločin

izvršen! Nemir so hoteli izzvati pri nas naši sovražniki, prav nemir in nered, da bi v kalnem laže lovili! Zato mirno kri! - Tudi spoštovanje do zemeljskih ostankov našega vladarja, ki je prav s premagovanjem pogosto pokazal svoje vladarske zmoglosti in ki ga še nismo položili k večnemu počitku, nam nare- kuje mirno kri!

Tako bomo najbolj koristili svoji do- movini Jugoslaviji.

Skozi Pariz - v svojo Jugoslavijo

Pariz, 12. okt. b. Kralj Peter II. je zapustil London v sredo popoldne ob 2 s postaje Victo- ria s posebnim vlakom, ki ga je v spremstvu kraljice matere Marije romunske in našega po- slanika v Londonu gosp. dr. Grujića odpeljal v mesto Dover, kjer ga je čakala posebna ladja, da ga prepelje na francosko stran v pri- stanišče Calais. Policija, tako v Angliji kakor v Franciji, je odredila najstrožje varnostne ukre- pe. V Calaisu so uradniki malo govorili z ro- munske kraljice, ki jim je sporočila, da mla- demu jugoslovanskemu kralju še niso povedali vse resnice in da so mu sporočili samo, da se je njegov oče, viteški kralj Aleksander nevarno ponesrečil v avtomobilu. Poseben vlak, ki ga je jugoslovanskemu vladarju na njegovi težki poti stavila na razpolago severo-železniška družba, pa ni privozil popolnoma v Pariz, ampak se je ustavil na postaji Pierrefitte ob 21, kjer je kra- lja Petra in spremstvo čakal poseben avtomobil, ki jih je odpeljal proti Parizu. Na severnem kolodvoru je čakalo mladega kralja Petra II. ogromno število Parizanov, ki so hoteli izraziti svoje sočustvovanje jugoslovanskemu vladar- ju v njegovi žalosti. Ko je vlak privozil, kralja ni bilo in šele, ko je pariski prefekt Langeron z okna kolodvora množico obvestil o resnici, so se začele počasi in v veliki tišini razhajati.

Nekoliko pozneje pa se je izvedelo, da se je romunska kraljica Marija že nastanila na Place Vendome v hotelu Ritz. Bivalisti kralja Petra pa ni bilo objavljeno. Samo najozji krog je ve- del, da se je kralj Peter podal na stanovanje jugoslovanskega poslanika dr. Spalajkovića, kjer je prespal prvo noč v Parizu.

Veličasten sprejem v Sloveniji

Ljubljana, 12. oktobra.

Nocoj kmalu po osmih je stopil naš novi kralj Peter II. v spremstvu svoje vzvišene matere, Nj. Vel. kraljice Marije, na jugoslovanska tla. Danes popoldne so dospeli v Ljubljano ministri Gjorgje- vič, Demetrovič, Kojič in predsednik narodne skup- ščine Kumanudi, ter se takoj odpeljali na Jeseni- ce. Pridrili so se jim slovenski senatorji, od ka- terih je predsedstvo senata zastopal podpredse- dnik dr. Ploj, ban dr. Marušič, ljubljanski župan dr. Puc ter zastopniki raznih drugih organizacij. Na Jesenice je odpotoval tudi general Cukavac.

Sprejem na Jesenicah

Dvorni vlak je došel na Jesenice ob 20.26. Kralj in kraljica sta izstopila, vzhorno pozdravljena od številnega prebivalstva in zastopnikov društev. Z vse Gorenjske je prišlo na Jesenice zastopništvo nad sto društev s približno 40 zastavami.

Novega kralja je najprej pozdravil v imenu vlade minister dr. Kojič, v imenu narodne skupšči- ne predsednik dr. Kumanudi, v imenu senata pod- predsednik dr. Ploj, zatem ban dr. Marušič, nato general Cukavac in končno ljubljanski župan dr. Puc. Vsi govorniki so pozdravili novega kralja, mu izrekli udanost vsega jugoslovanskega, zlasti pa slovenskega prebivalstva, ter izrekli sožalje kraljici.

Kolodvor je bil primerno okrašen s cvetjem, žalnimi zastavami in sliko pokojnega kralja Ale- ksandra. Zbrana ogromna množica je burno po- zdravljala novega kralja, vzklikala »Slava!« pokoj- nemu kralju Aleksandru in klicala kraljici Mariji.

Po 25 minutah je dvorni vlak nadaljeval pot proti Ljubljani.

Priprave v Ljubljani

Ko je v teku današnjega dne dospela v Ljub- ljano vest, da se vrne mladi kralj z Nj. Vel. kra- ljico Marijo v domovino, je mestna občina ljubljans- ka razglasila njun prihod s pozivom na mešane, naj se udeležijo sprejema na kolodvoru. Sklenila pa je tudi, da v ta namen primerno in dostojno okraši poslopje ljubljanskega kolodvora. Sestala se je posebna komisija, ki je določila vse podrob- nosti sprejema in okrasitve kolodvora. S pomočjo arhitekta g. Spinčiča, ravnatelja mestnih nasadov g. Lapa, arhitekta g. Reinerja in g. Tomažiča od gradbenega urada je v največji naglici pripravila vse potrebno za okrasitev. Zedinili so se za čim preprostejšo okrasitev, da bi bil poudarek velike žalosti, v katero se je odela Slovenija ob smrti svojega nepozabnega kralja, tem globlji in smir- nejši. To se jim je v polni meri posrečilo.

Preveleli so železne stebre perona in ves nje- gov zgornji del s cvetličnimi lončki vred z žalnim florom, ki je napravil na vsakogar neskončno tu- roben in obenem nepriljuben toplot vtiis. Palmova drevesa in druge okrasne rastline, lepo razvrščene v sredo stebrov, ovitih v črtno, so dihale iz sebe melanholično nastrojenje jesenskih tibožij v črnih

Pred hišo ministra Spalajkovića se je kma- lu zbrala velika množica ljudi, ki je manifesti- rala za Nj. Vel. Petra II. Nj. Vel. kralj Peter II. se je bled pojavil ob oknu in prikal v po- zdrav. Kmalu nato se je pripeljala na dom mi- nistra Spalajkovića grška princesa Marina, nato grški princ Jurij in kmalu za njima Anton Habsburški s svojo soprogo, romunsko princeso Ileano.

Jugoslovanska kraljica Marija je prišla šele včeraj zjutraj v Pariz in se je takoj odpeljala na stanovanje dr. Spalajkovića, kjer je srečala tudi svojega prvorojenca. V stanovanje ni bil pripuščena nobeden, razun najožjega kroga vla- darskega doma. Pri obedu, ki ga je poslanik dr. Spalajkovič priredil popoldne in ki so mu razun kralja in njegove matere prisostvovali samo dvorna dama Grujićeva ter gostiteljica poslanik in njegova žena, je dr. Spalajkovič nazdravil mlademu vladarju, ki prevzema težavne in od- govorne naloge in v katerega stavlja jugoslo- vanski narod vse svoje upe in nade. Kralj Peter je zdravico poslušal, nato treščil s prisotnimi in čašico tudi izpil. Kralj Peter vso popoldne ni zapustil stanovanja našega poslanika. Šele zve- čer se je v spremstvu svoje matere, babice, tete Ileana, našega poslanika in njegove soproge ter drugih članov spremstva odpeljal na kolodvor, kjer so bili za njega pripravljeni posebni sa- lonski vozovi. Policija je uklenila najstrožje varnostne ukrepe, da se je mladi kralj mirno odpeljal, čeravno bi bili Parizani od srca radi pokazali, kako hočejo tudi njemu izkazovati ljubezen, ki jih je vezala na njegovega velikega očeta.

okvirjih. Vse skromno, preprosto in prav zato to- likanj bolj okusno in svojemu namenu primerno. Tudi dvorno okrasnico so dostojno uredili za spre- jem tako ljube in drage nam kraljeve dvojice, mla- dela kralja Petra II. in Nj. Vel. kraljice Marije.

Navdušen sprejem

Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je priča- kovala novega kralja in kraljico nepregledna mno- žica občinstva. Dostop na peron glavnega kolodvo- ra je bil izredno težaven, ker je bila za to potreb- na posebna legitimacija, ki jo je moral pokazati vsakdo. Občinstvo brez legitimacij pa je napolnilo ves obširen prostor pred glavnim kolodvorom.

Na peronu so se zbrali najbližnji ljubljans- ki predstavniki, tako knezoškof dr. Rožman s pro- štom Nadrahom in celotnim kapljem, podban dr. Pirkmajer, pomočnik divizionarja general Jova- novič, topniški general Nedić, starešina gasilev Turk, podžupan prof. Jare, dalje polnoštevilno vsi ljubljanski častniki, gasilci, 250 po številu, ki so delali red, sokolska društva, ženske organizacije. Zastopani so bili tudi drugi uradi in institucije, tako ves mestni svet, univerzo je zastopal rektor dr. Ramovš, zastopane pa so bile tudi druge orga- nizacije s številnimi zastavami, kakor Jadranska straža, Rdeči križi itd. V častnem številu so se udeležili sprejema zlasti člani katoliških organi- zacij, kakor Slov. kat. akad. starešinstva z mini- strom dr. Gosarjem na čelu, razna akademska, hu- manitarna in ženska društva, dalje razna pevsko društva, skavti, sploh vsa društva in korporacije v Ljubljani in okolici. Zastopani so bili tudi vsi državni uradi po svojih predstavnikih in članih.

Ob 22.10 je prispel dvorni vlak. Po zraku so zaorili burni klici iz tisočglavih grl: »Živel kralj Peter II.!, »Živela kraljica Marija!«, »Slava kra- lju Aleksandru!«

Na enem vagonu se je razgrnila zavesa in po- kazal se je ljubek, ginljiv prizor: pri oknu je stala nežna postava našega novega kralja Petra II., za njim pa dama, oblečen v črno, kraljica Marija.

Ponovno so zaorili vzkliki navdušenja in so- žalja. Kralj Peter II. pa je pokazal kljub pozni uri nenavadno živahnost, zakaj neustrašeno je mahal s roko prebivalstvu v pozdrav in prav tako se je ginjeno zahvaljevala kraljica Marija.

Burnih ovacij in vzklikov ni bilo ne konec ne kraja. Tri dame, dvorna dama gospa Tavčarjeva, gospa Podbanova in gospa županova, so izročile po dvornem maršalu Dimitrijeviču kraljici in kralju dva krasna šopka cvetja.

Dvorni vlak je stal na postaji kakšnih 25 mi- nut. Ves čas niso prenehale burne ovacije občin- stva, katerim so prav tako odmevale ovacije mno- žice izpred kolodvora. Ko se je vlak pričel že po- mikati dalje, se je kraljica še ponovno zahvalila raz okno za izraze vse globoke udanosti, ki jo goji slovensko ljudstvo do svojega kraljevskega doma. Se dolgo so na kolodvoru odmevali klici: »Živel kralj Peter II.!

Pogreb kralja-viteza

Zadnji obhod po državi, ki je delo njegovega uma in srca

Beograd, 12. okt. AA. Spored pogreba viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: Kr. vojna ladja »Dubrovnik« z zadnjimi ostanki viteškega kralja prispe v splitsko luko v nedeljo, 14. oktobra ob 6.30. Ladji nasproti odpluje vojna mornarica. Vse ladje v splitski luki oddajo čast z zastavami na pol droga. Prihod »Dubrovnika« v naše vode bo označen s topovskimi streli. Streljali bodo vsake pet minut vse dotlej, dokler se bodo posmrtni ostanki viteškega kralja nahajali v Splitu. Ob istem času streljanje v Beogradu in na sedežih banskih uprav.

V Splitu

V Splitu bo svečan sprejem posmrtnih ostankov viteškega kralja, v katerem sodelujejo: kraljevska vlada, predsednik senata in podpredsednik narodne skupščine, uradne osebnosti, vojska in mornarica, predstavniki vseh veroizpovedi, korporacije, društva, združenja, šole in meščanstvo. Kratko cerkevno opravilo, nato mimohod ljudskih množic mimo posmrtnih ostankov viteškega kralja.

Posebni dvorni vlak s posmrtnimi ostanki kralja odpelje v Beograd 14. oktobra ob 10. Vlak spremlja kraljevska vlada, predsednik senata, podpredsednik narodne skupščine in druge, v to določene osebnosti.

V Zagrebu

Prihod v Zagreb bo 14. oktobra ob 21.40. Sprejema se udeležijo uradne osebnosti, vojska, predstavniki vseh veroizpovedi, vseh korporacij, društva, šole in meščanstvo. Mimohod prebivalstva mimo posmrtnih ostankov viteškega kralja. Odhod vlaka v Beograd v ponedeljek, 15. oktobra ob 5. Prihod vlaka s posmrtnimi ostanki viteškega kralja v Beograd v ponedeljek, 15. oktobra ob 13.40. Mimo postaja bo dvorni vlak vozil z zmanjšano hitrostjo, ustavil pa se bo samo na določenih krajih.

V Beogradu

Sprejema na postaji v Beogradu se udeležijo: kraljevo namestništvo, kraljevska vlada, narodno predstavnstvo, predstavniki vseh veroizpovedi, voj-

ska in mornarica, predstavniki ustanov, korporacij, društev, šole in meščanstvo.

Posmrtni ostanki viteškega kralja prenesejo z železniške postaje do starega dvora v spremstvu vojske. Spalir: vojska, šole in meščanstvo. Kratko cerkevno opravilo v starem dvoru.

Posmrtni ostanki viteškega kralja bodo položeni na mrtvaški oder v starem dvoru, kjer ostanejo 16. in 17. oktobra, to je v torek in sredo. Pristop prebivalstva bo dovoljen od 6 do 22 vsak dan. Dne 16. in 17. oktobra prispejo delegacije iz kraljevine in odposlanstva iz inozemstva. Venci se bodo polagali 16. in 17. oktobra od 8 do 12 in od 14 do 20 v poslopju starega dvora. Dne 17. oktobra polnoči bo prenos ostankov viteškega kralja v saborno cerkev. Dne 18. oktobra bo v saborni cerkvi opelo od 7.30 do 8.15.

Na Oplencu, pri svojem očetu

Sprevod bo krenil od saborne cerkve do bulvara Oslobojenja, odid pa prenesejo posmrtni ostanki viteškega kralja na Oplenac. Prihod na Oplenac bo okrog 14 in parastos v zadušnici, v kraljevi cerkvi sv. Jurija, kjer položijo posmrtni ostanki v kripti ob 14.30 z vojaškimi častmi. Med polaganjem posmrtnih ostankov viteškega kralja v kripti zazvone zvonovi vseh cerkev po vsej državi. V prestolnici in na sedežih banskih uprav oddajo častne strele.

Razpored pogreba in druge podrobnosti se bodo objavile naknadno. Državni odbor za pogreb.

„Dubrovnik“ naproti

Sušak, 12. okt. b. Jutri ob 12 odpotujejo z ladjo Jadranske plovidbe odposlanci iz vseh mest Hrvaškega Primorja in okolov v Split, da se udeležijo sprejema vojne ladje »Dubrovnik« in da izkažejo zadnjo čast svojem velikemu kralju. Stevilo delegatov iz Hrvaškega Primorja znaša 800, od teh pa odpade 250 delegatov samo na Sušak. Vsa društva in korporacije, ki imajo zastave, bodo sodelovale z zastavami, zaviti v črmino.

Italijansko brodovje spremlja „Dubrovnik“, ki vozi v domovino truplo kralja-viteza

Messina, 12. okt. c. Danes popoldne je bilo po mornariškem poveljstvu sporočeno prebivalstvu Messine, da se bliža jugoslovanski rusilec »Dubrovnik« s truplom blagopokojnega jugoslovanskega kralja, ki ga spremljata dve francoski križarki in dva rusilca. Komandant Messine sporoča, da se jim je na visokem morju po nalogu predsednika vlade Mussolinija pridružilo vojno brodovje, sestojelo iz dveh oklopnih križark in iz cele eskadre torpednih rusilcev. Italijansko vojno brodovje je smatralo za svojo dolžnost, da se pokloni zemeljskim ostankom vladarja sosednje države, na katerega jo vedejo spomini na njegova junška dela v svetovni vojni. Ko se je »Dubrovnik« približal rti San Raineri, je italijansko brodovje oddalo po 21 strelcev iz vsake edinice. Prav tako je s topovskimi streli pozdravila tudi obrežna baterija na rti. Iz Messine se je skupina vojnih ladij videla zelo razločno in se je na obali in v pristanišču zbralo veliko stevilo prebivalstva, ki so hoteli videti ta edinstveni žalni sprevod. Italijansko vojno brodovje bo spremljalo »Dubrovnik« skozi vse otoke do Otranta, kjer se bo s ponovnimi častnimi streli poslovilo od pokojnega kralja in odplulo nazaj v svoje opiralnice.

Messina, 12. oktobra. c. Ko je križarka »Dubrovnik« plula mimo Messine, so se na obali zbrale ogromne množice meščanov, ki so molče na ta način izkazale zadnjo čast jugoslovanskemu vladarju. Na velikem trgu v pristanišču so se zbrali preletki, komandirajoči admiral in vsi ostali predstavniki vojnih in civilnih oblasti.

Vsi predstavniki oblasti in vse občinstvo je ostalo na obali, dokler žalni sprevod ni izginil na obzorju.

Špalir angleških bojnih ladij

Split, 12. okt. AA. Poveljnik britanskega sredozemskega brodovja je izdal nalog vsem britanskim vojnim enotam, vsidranim v raznih jugoslovanskih jadranskih lukah, da izkažejo čast telesnim ostankom viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ko bo plul »Dubrovnik« po Jadranu do splitske luke. Prav tako bodo na njegovo naredbo odpovedane na vseh britanskih vojnih ladjah, vsidranih v jadranskih vodah, vse zabave in celo poslušanje radijskih koncertov. Zastave bodo spuščene na pol droga.

Barthou na mrtvaškem odru

Pariz, 12. okt. c. Danes ves dan so defilirale ogromne množice Parizanov mimo krste pokojnega Barthouja. Krsta leži v slavnosti dvorani francoskega zunanjega ministrstva na Quai d'Orsay. Ves dan so nadalje nosili vence inozemskih predstavnikov, tako predvsem vence angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona, italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, vence belgijske kraljevske dvojice, bolgarskega kralja, bolgarske vlade itd. Jutri bodo položili vence italijanskega kralja.

Pogrebne svečanosti se bodo začele jutri, v

soboto, ob 13. Krsto s pokojnim Barthoujem bodo odnesli na Esplanado, kjer jo bodo položili na oder pred Galenijevim sponenikom. Ob 14. bo imel ministrski predsednik Doumergue slavnostni spominjski govor, nakar bo sledila vojaška parada pariške posadke mimo Barthoujeve krste. Ob 15. bo do Barthoujevo truplo prenesli v cerkev sv. Ludovika pri Invalidih, kjer bo kardinal Verdier z veliko asistenco opravil rekvijem in blagoslovil zemске ostankе velikega Franceza. Ob 16. bodo Barthouja prepeljali na pariško pokopališče Pere Lachaise, kjer bo položeno k počitku.

Kriza francoske vlade

Notranji minister Sarraut je odstopil - Sledi odstop Cherona

Pariz, 12. oktobra. b. Ostavka notranjega ministra Sarrauta za politične kroge ni pršla nepričakovano. Vsakdo je bil prepričan, da bo notranji minister zaradi dogodkov v Marseillu moral oditi s svojega mesta, ker je odgovoren za notranjo politiko in ukrepe policijskih oblasti. V političnih krogih se v zvezi s to ostavko trdi, da bo predsednik vlade Doumergue podal v ponedeljek ostavko vse vlade z utemeljitvijo, da je potrebna njena rekonstrukcija radi smrti zunanjega ministra in ostavke ministra notranjih zadev. Popolnoma jasno je, da bo mandat za sestavo nove vlade dobil zopet Doumergue, ki bi potem izvršil potrebno rekonstrukcijo vlade. Za mesto pokojnega zunanjega ministra Barthouja je več kandidatov, med katerimi sta tudi Herriot in Tardieu. V političnih krogih pa se trdi, da bosta oba zadnje imenovana ministra tudi v bodoče obdržala ministrstvi brez portfelja. Kar tiče notranjega ministra, se čuje, da bo na to mesto najbrž prišel Laval, ki ga smatrajo za najresnejšega kandidata.

Zaradi odmevov v mednarodni politiki glede nevarnosti, da ne pride do nezaželenih komplikacij v notranji politiki, se v političnih krogih verjame, da bo rekonstrukcija Doumergueove vlade po ostavki omejena. Najbrž bodo imenovane nove osebnosti v zunanje in notranje ministrstvo, vse drugo pa ostane pri starem. Trdi se, da bi moral na mesto sedanjega pravosodnega ministra Cherona, s ka-

terim Doumergue ni zadovoljen, priti nekdo drugi. Vsekakor bo Doumergue izkoristil to priliko, da se iznebi itak nepriljubljene Cherona. V ponedeljek bo vladna seja, na kateri se bodo določile potrebne sankcije. Listi čujejo, da bo šel javne varnosti iz Marseilla, Bartulaien odstranjen s svojega položaja.

Pariz, 12. okt. c. Danes so bili poleg dosedanjih odstavljencev visokih policijskih uradnikov odstavljeni še Sистерon, načelnik javne varnosti v Parizu, ter načelnik in podnačelnik istega oddelka v Marseillu.

Kotorski in hvarski škof

Hvar. — V imenu svojega kaptola, duhovništva in vernikov škojfe globoko obžalujemo veliko izgubo Nj. Vel. kralja, našega ljubljenega vladarja Aleksandra, in prosimo, da sporočite na najvišjem mestu čuvstva naše globoke bolesti in neomajne zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II. — Škof Pušić.

Kotor. — Globoko užalosteni nad strašno smrtjo našega ljubljeneega kralja in gospodarja izrekajo katoliško duhovništvo in verniki kotorske škojfe svojo veliko bolest in najgloblje sožalje. — Škofijski ordinariat.

Dr. Anton Korošec

Gospod dr. Anton Korošec, bivši ministrski predsednik, je poslal Nj. Vel. kraljici Mariji naslednjo sožalno brzojavko:

»Njenemu Veličanstvu kraljici Mariji, Marcellle, Globoko sočustvujem v strašni nesreči in prošim Boga, da v teh težkih dneh tolaži Vaše Veličanstvo in kraljevski dom. — Dr. Anton Korošec.«

Predsedniku vlade g. Uzunoviću je poslal g. dr. Anton Korošec sledečo brzojavko:

»Gospodu predsedniku ministrskega sveta Nikolai Uzunoviću, Beograd. Obtemu globoko žalost in željo, da bi prebrodili teške dni v zakonitosti in miru. — Dr. Anton Korošec.«

Prebivalstvu dravske banovine

Neizmerna bol je legla na jugoslovansko zemljo in na narod, ki na njej prebiva. Za večno je zatisnil svoje oči Kralj Aleksander I., naš viteški Vladar, od Boga nam poslani Vodnik, prvi in najboljši Sin jugoslovanskega naroda. Njemu je usoda določila zgodovinsko poslanstvo, da vodi svoj narod preko muk, ponižanj in trpljenja, preko potokov krvi, od zmage do zmage, da ga slednjič privede na svobodna tla zedinjene domovine. Ta legendarni junak, ki je z mirno samozvestjo kljuboval najhujšim viharjem, ki so kdaj pretresli svet, je moral podleči satanskemu naklepu zločinske roke prav v trenutku, ko naj bi bilo triumfalno njegovo gigantsko delo, posvečeno visoki ideji miru in složenemu sožitju med narodi.

Kralja Aleksandra I. naše nade in našega ponosa, ni več med nami.

Ob njegovi prezgodnji krsti žaluje ves kulturni svet, saj je bil On neutrudljiv kladivar reda in napredka ter neustrašen graditelj svetovnega mira. Njegova široka slovanska duša je osvojila vse slovanske narode, ki v srcu delijo z nami grozoto sedanjih dni, naš narod se pa krči v nemi boli, ko mu je zla usoda vzela njegovo najdražje in najljubše. Nenadno, ko smo s ponosom in svetlimi nadami v duhu spremljali svojega Vladarja na njegovi triumfalni poti v zavezniško Francijo, smo bili postavljeni pred strašno dejstvo, da je prestalo biti toplo srce Njega, ki je posebej ljubil Voljo in Moč našega naroda.

Izguba, ki je zadela našo domovino, je ne nadomestljiva, rana, ki je zadana našemu narodu, nezaceleljiva, vrzel — neizpolnjiva.

Pred temi dejstvi sklanja v nemi tugi naš narod svojo glavo in še ne more doumeti, da je to strašno bilo mogoče. In vendar je res. Izmučeno telo našega Mučenika se bliža jugoslovanskim obalam, da najde večni mir v zemlji, kateri je žrtvoval vse svoje duhovne in telesne sile ter slednjič svojo srčno kri.

Pod strašnim dojmom mučeniške smrti ni čudo, če se naroda polasča obup, mu klone pogum in ga zapuščata oni mir in samozvest, ki sta zlasti v času takih težkih preizkušenj nujno potrebna. Imeli smo v svojem svobodnem domu skrbnega Očeta, okrog katerega smo se zbirali, ko so najbolj divjali notranji viharji, imeli smo viteškega Vladarja, s katerim smo se dičili pred vsem svetom, — danes ga nimamo več. Odvzet nam je v času, ko smo ga najbolj potrebovali.

Vrzel, ki neusmiljeno zija pred nami, nas navdaja s tugo in skrbjo.

In vendar bi ne bili vredni spomina Velikega Kralja, ne bili bi vredni slavne zgodovine svojega naroda, če bi v teh mračnih dneh klonili z duhom in se tudi za trenutek izneverili najdragocenejši dediščini, ki smo jo prevzeli iz Njegovih mučeniških rok. »Čuvajte Jugoslavo!« so bile poslednje vladarske besede, s katerimi se je umirajoči Kralj poslovil od svojega naroda. Te besede, namenjene sedanjemu in bodočim pokolenjem, združujejo v sebi vse vsebine Njegove poslednje volje, kateri se hočemo

brez pomišljanja pokoravati in jo bomo, če treba tudi s svojo srčno krvjo izvršili.

Umri je Kralj. Ostala pa nam je Domovina, lepa in prostrana, ostal je narod, kateremu je ta sveta zemlja izročena v večno last in varstvo. Iz daljnih tujine se vrača na domača tla prvorojeni sin Kralja-Mučenika, da zasede slavno prestol Karadjordjevičev in vodi naš narod po preizkušenih potih, začrtanih od Njegovega Velikega Očeta.

Kvišku srca! Ta klic naj odmeva širom jugoslovanske zemlje v teh najtežjih trenutkih, ki jih preživlja. Neutešni tugi, ki je zajela ves jugoslovanski narod, še posebej nas Slovence, med katerimi je Veliki Pokojnik tako rad preživljal srečne ure svojega kratko odmerjenega oddiha — naj se pridruži odločna in neomajna volja, da bomo oporoko svojega Kralja nosili v svojih srcih in dejanjih, da bomo v medsebojni slogi in ljubezni uredili svoj Dom tako, da bo kraljevina Jugoslavija srečna, silna, ponosna in večna. Pred veličino te misli naj se razblinijo malenkostni spori, ki nas morda razdvajajo in naj prenehanje trenja, ki bi slabila naše sile. Prevelika je odgovornost sedanjega pokolenja pred narodom bodočnosti in gorje nam, če se ne bi v polni meri zavedali! Neureča, ki nas je zadela, naj strne naše vrste v nepremagljivo armado neustrašnih borcev za veličino, napredek in obrambo Jugoslavije. Njej, ki nam v razburkanih valovih sedanjega časa edina varuje naš narodni obstoj, moramo žrtvovati vse svoje sile, njej posvetiti toploto svojih src. Iz mučeniške krvi, prelite v Marseille-u, naj vzklije nova doba, doba slege, vzajemnega dela in resničnega jugoslovanskega patriotizma.

V težkih trenutkih se šele pokaže prava veličina naroda. Oči vsega sveta zro v teh dneh na našo ranjeno Zemljo in na nas je, da tudi v tej preizkušnji pokažemo svojo visoko moralno silo, svojo življenjsko voljo in sposobnost. Dostojanstvena bodi žalost, ki je zagnjala naša sela in mesta, vredna bodi žrtve, ki jo objokujemo! Brez obupavanja naj se naš narod v tihi pobožnosti pokloni manom svojega Kralja, čigar življenjsko delo bo živelo, dokler bo živel jugoslovanski narod. Črne zastave, ki naj si vi-jejo raz sleherni slovanski hišo, naj povedo svetu, da je legel nad to lepo zemljo težek mрак in da je objela naša srca nema tuga. Zbran v svojih organizacijah in ob domačih ognjiščih naj narod s pieto slavi spomin Kralja-Mučenika in zajema iz Njegovega vzora silo in moč za nadaljne domovini posvečeno delo, nad katero bo trajno bdel in ga blagoslovil Duh našega nepozabnega in nesmrtnega Vladarja.

Večna slava in hvala Aleksandru I., viteškemu Kralju-Zedinitelju!

Naj živi Njegovo Veličanstvo Peter II., kralj Jugoslavije!

CUVAJMO JUGOSLAVIJO!

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1934.

Dr. Drago Marušič, ban dravske banovine.

Žalne svečanosti v Sloveniji

V Ljubljani se je pod predsedstvom pomočnika bana g. dr. O. Pirkmajerja osnoval odbor za organizacijo žalnih svečanosti za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem v dravski banovini, ki ga sestavljajo: g. dr. Rožman Gregorij, knezoškof ljubljanski, brigadni general Jovan Jovanović, pomočnik komandanta dravske divizijske oblasti, dvorna dama Franja Tavčarjeva, Dr. Vojčina Fran, načelnik upravnega oddelka kr. banske uprave, dr. Pfeifer Vilko, načelnik obšega oddelka kr. banske uprave, Brankov Josip, načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave, prof. Jare Evgen, podpredsednik mestne občine ljubljanske, inž. Skabernje Viktor, tehnični inšpektor. Seneković Miroslav, banski svetnik, dr. Riko Fux, mestni višji svetnik, Babnik Valentin, predsednik občine St. Vid in predsednik Zupanske zveze, Šapla Danilo, ravnatelj mestnega pogrebnega zavoda, in Ribič Josip, referent prosvetnega oddelka.

Odbor se je danes, 12. oktobra zbral k prvi seji in je po izvršenem posvetovanju izdal v pogledu žalnih svečanosti naslednja navodila:

1. Po vseh občinah naj se osnujejo občinski odbori za organizacijo žalnih svečanosti, ki organizirajo vse podrobnosti v svojem področju v okviru splošnih navodil, ki jih izdaja banovinski odbor. Odbori naj imajo najkasneje do nedelje 14. t. m. svojo prvo sejo.

2. V času najgloblje žalosti, to je do vključno nedelje 21. t. m. se vršijo žalne seje občinskih odborov in komemoracije društev, korporacij itd. Po možnosti, naj ima vsako društvo svojo žalno svečanost.

3. V času globoke žalosti, to je do 21. novembra t. l. naj se po možnosti na vseh hišah razobe- sijo črne zastave, če pa takih ni, državne zastave s črnim trakom. Občinski organi naj bi nosili v tem času žalne znake (črne ovratnice in žalne trakove na levih rokavih ali vsaj črn trak na desnih reverjih sukenj).

4. Šole opravijo žalne svečanosti po že izdanih navodilih prosv. oddelka kr. banske uprave.

5. Da se omogoči prebivalstvu dravske banovine, da se v Zagrebu v čim večjem številu zadnjič pokloni zemeljskim ostankom blagopokojnega viteškega Kralja, bo vozil v nedeljo 14. t. m. iz Ljubljane okrog 22 proti Zagrebu poseben vlak, ki se vrača iz Zagreba v Ljubljano v ponedeljek dne 15. t. m. okrog 6.

Za vse udeležence je zagotovljena polovična vožnja. Ako se prijavijo »Putniki« v Ljubljani in Mariboru zadostno število udeležencev, bo znašala vožnja na progi Ljubljana, oziroma Maribor—Zagreb in nazaj samo eno tretjino. Občinski odbori naj izberejo zadevne prijave in naj telefonično sporočijo »Putniku« število udeležencev v telu sobote ali vsaj do nedelje zjutraj. Kot izkaznica za popust velja potrdilo pristojne občine.

6. K pogrebim svečanostim in radi poklonitve zemeljskim ostankom blagopokojnega kralja v Beogradu pošlje vsaka občina vsaj po enega zastopnika, večim občinam pa se priporoča, da odpošlje veččlane deputacije. Po en občinski zastopnik ima pravico do brezplačne vožnje, ostali zastopniki občin, kakor tudi vsi drugi, ki potujejo z njimi, imajo pa 50% popust. Popust se dobi na temelju potrdila pristojnih občin in velja za potovanje v Beograd v dne 15. do 17. oktobra, za povratek pa do 20. oktobra.

Vabijo se tudi društva in korporacije, da pošljejo v Beograd skupno z občinskimi zastopniki svoje predstavnike.

7. Na dan pogreba, 18. oktobra, se darujejo v vseh podeželskih župnih cerkvah ob 8 sv. maše, ki se jih udeležijo predstavniki krajevnih oblasti in uradov, društev in korporacij, vse šole in občani. Pri sv. maši se vrši tudi primeren nagovor. Ta navodila so izdana v soglasju s predstavnikom cerkve.

V mestih določi program dopoldanske cerkvene žalne svečanosti krajevni odbor v sporazumu s predstavnikom cerkvenih oblasti.

Od 14 do 15 se zvonijo po vseh cerkvah. Po končanem zvonjenju nastopi 5 minutni molk po vsej banovini. V tem času se prekinje tudi vse promet na vseh komunikacijah izvenjske železnice.

Za tem se izvršijo po možnosti na prostem javne komemoracije, ki naj jih priredijo občinske uprave ali društva in ki jim mora prisostvovati vsa šolska mladina.

Na dan pogreba morajo biti vsa obrtna in trgovinska obratovališča zaprta ves dan, gostilne, kavarne in drugi obrati, za katere ne velja nedeljski počitek, pa morajo biti zaprti od 8 do 9 in od 14 do 15.

V krajih, ki imajo ulično razsvetljavo, naj od 14 do 15 gore svetilke po možnosti črno zastrte.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bistvenih sprememb dosežanega vremena.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 9. oktobra 1934, po dolgem trpljenju umrl naš ljubi brat, svak in stric

Anton Lenassi

trговец in posestnik v Planini

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 13. oktobra ob 5 popoldne na pokopališče v Planini.

Pokojnika priporočamo v blag spomin! Maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Planini pri Rakeku dne 19. t. m. ob 7 zjutraj.

Planina pri Rakeku, 11. oktobra 1934.

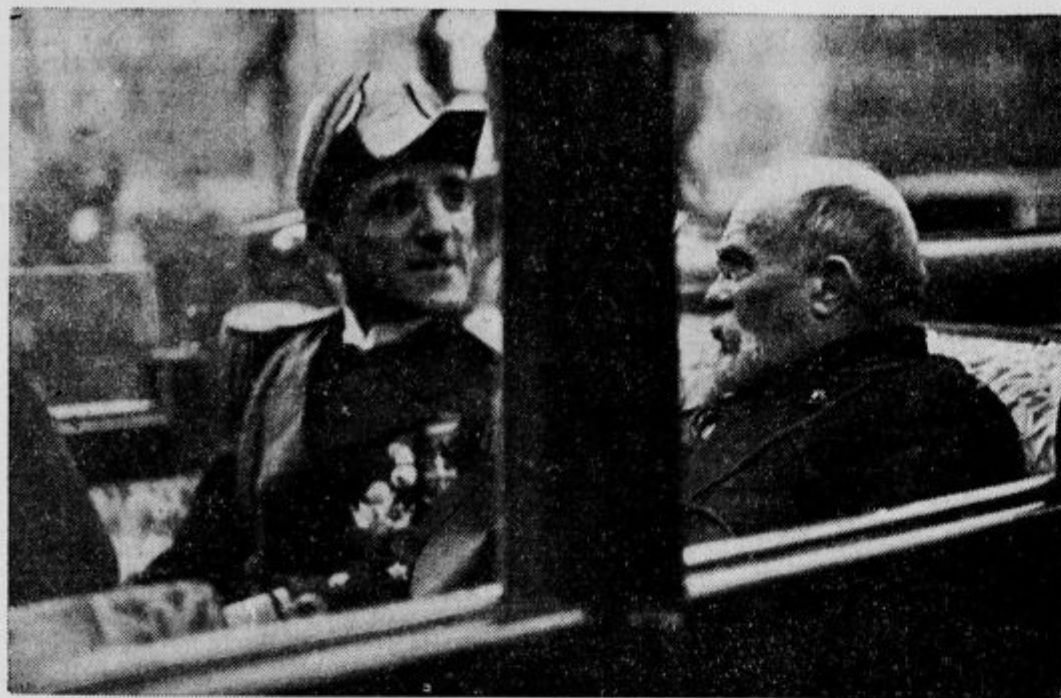
Zalujoe rodaine
Lenassi, Karis in Kalister.

Častiti duhovščini

V objavi, ki jo je dal knezoškofijski ordinariat, in ki je objavljena na 5. strani, se glasi odstavček o zvonjenju pravilno takole:

Od nedelje dalje naj se vse dni do pogreba zvonijo pri vseh cerkvah z vsemi zvonovi vsak dan zjutraj, popoldne in zvečer, vsakokrat po trikrat. V četrtek popoldne, za čas pogreba, od 14 do 14.30 pa se zvonijo v vseh cerkvah s vsemi zvonovi, kakor ob pogrebu.

Ko se je zgrudil naš veliki vladar...

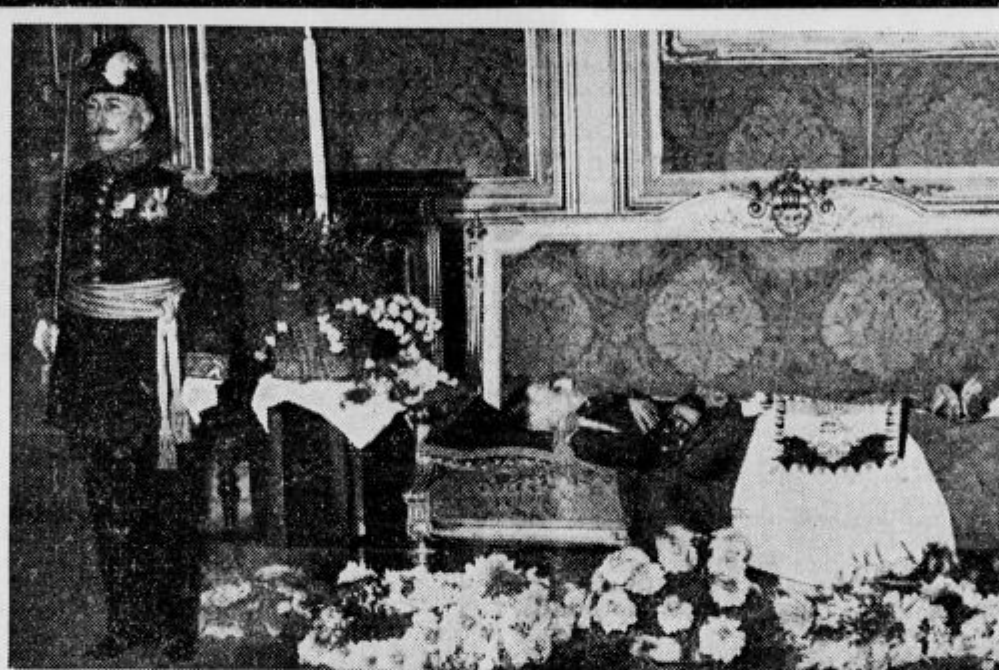
Nj. Vel. kralj Aleksander in francoski zunanji minister Barthou se peljeta v avtomobilu iz marsejskega pristaniša v mesto. — Fotografirano eno minuto pred atentatom.

Atentator Kelemen se vzpne na avtomobil in strelja. Sofer ga skuša odbiti. Policijski častnik na konju udari atentatorja s sabljo po glavi.

Umirajoči kralj Aleksander v avtomobilu takoj po izvršenem atentatu.

Med cvetjem, odet z jugoslovansko trobojnico — v dvorani marsejske prefekture.

General Tomić član-namestnik regentskega sveta.

Kraljevi namestniki Nj. Vls. knez Pavle, dr. Stanković in dr. Perović (v sredi) prisegajo v narodni skupščini na ustavo.

Ko so padli strelji, je množica ljudstva v velikem razburjenju navalila proti avtomobilu in pobila atentatorja.

Zasluge

† kralja Aleksandra za kulturo

Splošno je znano, da je bil pokojni kralj Aleksander I. mož širokega obzora in obsežne izobrazbe. Spričo velikih uspehov, ki jih je imel na drugih poljih svojega udejstvovanja, je njegovo udejstvovanje na kulturnem polju sicer stopalo nekoliko v ozadje, toda široka javnost je imela kljub temu že nešteto priložnosti, občudovati njegovo iniciativnost tudi v tem pogledu. Ruski pesnik Baljmont, ki se je o priliki neke slavnosti na dvoru dalje časa pogovarjal z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. o literarnih vprašanjih, je izjavil novinarjem, da se ni mogel prečuditi, kako natančno je poznal svetovno slovstvo in kako prodirne so bile njegove sodbe o kulturnih vprašanjih, tembolj, ker mu je preostajalo zelo malo časa za vglabljanje v kulturne probleme. Zares, ako vzporedimo ogromno delo, ki so mu ga nalagale vladarske dolžnosti v raznih burnih časih, z njegovim vsestranskim udejstvovanjem tudi na prosvetnem področju, moramo z občudovanjem ugotoviti, da je bil kralj Aleksander I. ne samo vojskav in vladar, diplomat, gospodarstvenik itd., marveč tudi plodovit soustvarjavec naše kulture.

Zopet pa ni nič čudnega, ako so ga v veliki meri zanimala kulturna vprašanja sploh, v posebnem pa prosvetne prilike v naši državi, ko

pa je imel tudi sam izrazita nagnjenja do umetnosti in znanosti, zlasti naklonjen pa je bil glasbi ter lepi knjigi. Z izrednim veseljem in globokim vživetjem je v prejšnjih časih pogostoma sam igral na gosli, v glasbenih krogih pa je bil vsikdar znan kot velik ljubitelj komorne in koncertne glasbe. Široko po svetu je šel glas o njegovi bogati in izbrani zasebni knjižnici, na katero je bil zelo ponosen in za katero je osebno skrbel. Kot pravi bibliofil je ljubil zlasti knjige s posvetili avtorjev ter znal ceniti vrednost avtogramov. O priliki obiska francoskega zunanjega ministra Barthoua, ki je hkratu z njim padel kot žrtev zločinske roke v Belgradu, mu je kralj Aleksander poklonil dragoceno knjigo iz svoje knjižnice — gesta, ki jo opažamo samo pri izrazitih bibliofilih.

Od vsega začetka je vzel pod svojo najvišjo zaščito združenje gledaliških igravcev ter vedno podpiral ne samo poklicne težnje igravcev, marveč se je v veliki meri zanimal tudi za napredek gledališke umetnosti v naši kraljevini.

Nedvomno največje njegovo osebno kulturno dejanje pa je bilo, da je letos odstopil svoj lastni kraljevski дворец — novo zgradbo, v kateri je kraljevska rodbina živela v Belgradu — za muzej, ki ima po njegovi volji nositi naslov »Kraljevski dvorni muzej« v Belgradu. V to stavbo se bo prihodnji mesec začel seliti belgajski narodni muzej s svojimi oddelki: arheološkim, prazgodovinskim in splošno kulturnim, ki doslej ni imel primerne strehe; preselil se bo

v to stavbo tudi pomembni muzej regenta kneza Pavla, ki tvori dragoceno galerijo sodobne evropske umetnosti. Ti dve ustanovi, združeni v impozantni stavbi kraljevega dvorca, bosta tvorili temelj za največji muzej v kraljevini, ki se bo na teh bogatih osnovah zdaj lahko izpopolnjeval in razvijal.

Toda mimo teh velikodušnih dokazov kraljeve naklonjenosti kulturnim težnjam prebivalstva države, moramo v tem, žal površnem in zelo nepopolnem pregledu kulturne iniciativnosti Aleksandra I. omeniti zlasti njegovo aktivno skrb za razširjanje narodne prosvetljenosti potom ustanavljanja nešteti novih osnovnih in srednjih šol na jugu naše države, pa tudi v drugih pokrajinah. Njegovo stalno zanimanje za razvoj šolstva, za izobraževanje učiteljskega in za graditev novih šolskih poslopij, je rodilo najlepše uspehe.

Naposled pa moramo poudariti, da nosi najvišji slovenski kulturni zavod, ljubljanska univerza, ime tega velikega vladarja. Kot regent države SHS je Aleksander I. dne 8. julija 1919 podpisal pooblastilo, da sme prosvetni minister predložiti narodnemu predstavništvu zakonski načrt o univerzi v Ljubljani, a po sprejetju zakonskega načrta po narodnem predstavništvu dne 17. julija 1919, je podpisal zakon o ustanovitvi ljubljanske univerze dne 23. julija istega leta. S tem svečanim aktom smo Slovenci dobili najvišji znanstveni zavod našega naroda, po katerem smo tako dolgo pod tujim jarmom zama-

hrepneli. Deset let pozneje se je ta univerza okitila z imenom svojega ustanovitelja ter se od 1. 1929 dalje imenuje »Univerza kralja Aleksandra I.« V časih, ko je temu mlademu zavodu že grozil konec, je vladar opetovano rešil naši univerzi življenja kljub težavnim gospodarskim prilikam, ki so zahtevale vsestransko štednjo.

Ne samo kot vladar, tudi osebno je kralj Aleksander podprl ljubljansko univerzo z ustanovo »Svetosavskih nagrad Nj. Vel. kralja«, v višini 10.000 Din na leto. To kraljevo darilo se razdeli na vseh pet fakultet v enakih zneskih po 2000 Din. Vsako leto se torej razpišejo praviloma v vsaki fakulteti po štiri nagrade v znesku po 500 Din za razprave, ki jih predložijo slusatelji g. rektorju.

Ljubljanska univerza je torej zgubila svojega velikega pokrovitelja. S hvaležnostjo se klanja njegovim manom.

Zgubili smo pa ne samo pokrovitelja naše ponosne univerze, marveč vsestranskega pospeševalca naše kulture; predalec bi nas vedlo, ako bi hoteli izčrpnije poročati o vseh zaslugah Nj. Vel. kralja Aleksandra I. na kulturnem polju, a že iz teh skromnih vrstic veje tista plemenita težnja v njegovem značaju, ki je odlikovala vse velike vladarje: da je cenil in podpiral kulturna stremjenja svojih državljanov in da je tudi po svoji lastni iniciativnosti in velikodušnosti soustvarjal narodno kulturno stavbo.

Slovenija ob krsti svojega kralja

Neprekinjena žalost v Ljubljani

Ljubljana, 12. oktobra.

Žalost ljubljanskega prebivalstva traja v nezmanjšani izmeri dalje. Srca vsega našega globoko domoljubnega in dinastijsko vdanega prebivalstva so še vedno polna velike bridkosti nad veliko izgubo, saj vsakdo dobro ve, kaj je izgubila domovina s smrtjo pokojnega vladarja. Čeprav je že tretji dan po smrti našega junaškega kralja, ljudje še vedno govorijo samo o tem tragičnem dogodku. Sleherni se izraža o kralju le z največjo spoštljivostjo. Kar je bilo do sedaj žalnih sej, so bile vse obiskane od članstva v največjem številu in na vseh žalnih sejah so govorniki z globoko občutenostjo opisali osebnost in pomen Nj. Vel. kralja za Jugoslavijo. Z zadovoljstvom je Ljubljana danes sprejela vest o naslovu, ki mu ga je podelilo Narodno predstavništvo, saj je bil Aleksander res viteški kralj, kakor jih srečamo v vsej zgodovini le malo tako, in resničen zedinitelj Jugoslavije.

Žalni dnevi v Mariboru

Maribor, 12. okt.

Snoči in danes se vsrjo v Mariboru sama žalna zborovanja. Poleg mestnega sveta so zborovali včeraj še gasilci, v svojem domu, sekcija Zdrženja gledaliških igralcev na gledališkem odru, Aeroklub pri »Orlu«, mariborsko obrtniško v prostori Okrožnega urada, danes pa so zborovali: Lovsko društvo, Slov. plan. društvo, Jadranska straža in nje Mornarska sekcija, Avtoklub; jutri se vsrjo še nadaljnja zborovanja in tudi v nedeljo, ko ima Zdrženje pekovski mojstrov žalno sejo ob 10 v pisarni pri Emeriških na Aleksandrovi cesti. Okr. odbor obrtniških združenj pa odpoveduje svoji, za ponedeljek sklicani sestank delegatov za priredbo Obrtniškega tedna ter ga prelaša na 22. t. m. Z vseh teh žalnih zborovanj se pošiljajo sožalje in udanostne brzojavke v Belgrad, govorijo se tople občutene besede v spomin pokojnega velikega kralja, in iz vseh izrazov odseva velika bolečina

Izrazi sožalja in žalne seje

Sožalje stolnega kapitlja ljubljanskega

Stolni kapitelj ljubljanski je imel svojo žalno sejo v petek, 12. oktobra. Prošt Nadrah je v svojem govoru poudarjal, da naše spoštovanje do kralja ni zgolj človeško, ampak religiozno, ker temelji na sveti veri in iz vere zajema svoje nagibe. Po nauku sv. Pavla (Rim. 13) je kralj božji služabnik, torej božji namestnik. Zato tudi naša žalost zaradi njegove tako tragične smrti v prvi vrsti priteka iz vere. Žalujemo pa za kraljem tudi zato, ker smo z njim izgubili vladarja, ki ga je odlikovalo polno osebnih vrlin, zlasti pa velika ljubezen do naroda, katerega sreča je bila namen njegovega življenja. Zlasti pa smo mu dolžni hvaležnost katoličani, ker je marsikaj zabil, kar bi motilo naše versko življenje.

Ko žalujemo zaradi težke izgube, ko iz dna srca obsojamo ostudni zločin, ki je vzel našemu kralju življenje, obračamo svoje oči k Bogu, prosimo ga za blago njegove duše.

Predsedniku ministrskega sveta je poslal stolni kapitelj sledečo brzojavko:

Stolni kapitelj ljubljanski se v globoki žalosti poklanja svojemu velikemu mrtvemu kralju Aleksandru I. in zagotavlja kralju Petru II. neomajno zvestobo. — Ignacij Nadrah, prošt.

In sledečo maršalatu kraljevega dvora:

Stolni kapitelj ljubljanski v globoki žalosti obsoja nečloveški zločin, izraža globoko sožalje Njemu Veličanstvu kraljici Mariji in vsemu kraljevemu domu, moli za večni pokoj svojega velikega kralja Aleksandra I. in prisega zvestobo svojnemu novemu kralju Petru II. — Ignacij Nadrah, prošt.

Ljubljana

Krščanska šola za Slovenijo v Ljubljani je brzojavno izrazila svoje globoko sožalje maršalatu dvora v Belgradu.

Glasbeno društvo »Ljubljana« je imelo dne 11. t. m. žalno odborovo sejo. Društveni predsednik je v izbranih besedah slavil spomin blagopokojnega junaškega kralja Aleksandra I., nakar je bila sklenjena in odposlana na pristojno mesto sožalna brzojavka in udanostna izjava kralju Petru II.

Salezijanski zavod na Rakovniku prireditelji žalno komemoracijo za pok. Nj. Vel. viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem ob 11 za gojenice Stokovne šole in Dijskega konvikta, ob 17.30 pa za oratorijance in ljudi iz okolice. Prireditelj se vsrji v zavodov gledališki dvorani. — K prireditvi vladno vabimo vse okoličane.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani je imelo v četrtek žalno odborovo sejo, na kateri je predsednik dr. Meršol v globoko občutenem nagovoru poveljeval izredne vrline blagopokojnega vladarja. Maršalatu dvora je bila odposlana sožalna brzojavka.

Oblastni odbor Narodne odbrane v Ljubljani poziva vse člane Narodne odbrane na žalno komemoracijo po blagopokojnem gospodarju, viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bo v nedeljo, 14. okt. ob 10 dopoldne v prostorih Zveze kulturnih društev (Kongresni trg 1/II).

Zveza združenj gostilničarskih obrti Dravske banovine v Ljubljani je pozvala s

Cimdalje več je po mestu žalnih znakov. Razne organizacije so pozvale svoje članstvo, naj društvene znake okraši z žalnim florom, kar se je res zgodilo. Med krasnimi izlozabami slik Nj. Vel. kralja bi omenili le nekatere, tako trdke Magdič, ki je razstavila Vaypotičevo sliko, na kateri je kralj v admiralski uniformi, prav krasna pa je izlozba lekarnarja mr. Ustarija. Ta izlozba prav simbolizira življenje pokojnega kralja. Pred lepim kraljevim portretom leži palma, znak slave, nad portretom pa je trnjevenec, v ozadju pa dve kači, znamenje zdravilstva in zdravja, ki ga je pokojnik v naši državi tako pospeševal; saj je naša država pod njegovo vladno postala pravi vzgled vztrajnega higijenskega dela.

Nepopisen je pogled zlasti zvečer, v mraku, ko zažare po vseh izlozabah luči pred kraljevimi slikami, ko se pred njimi zbira množica ter tiho, brez besed, le z globoko bridkosti izkazuje kralju Aleksandru zadnje časti.

in žalost. — V mestnem parku je »Branibor« zažgal žalni ogenj v žari pred spomenikom Jugoslovanske Matice. Ogenj gori vsak večer od 19 in plameni plapolajo pozno v noč. — Mariborčani se tudi pripravljajo, da bodo sodelovali na pogrebnih svečanostih. Oficijska mestna deputacija še ni določena. »Putnik« v Mariboru organizira poseben vlak v Belgrad, voznika bo stala 140 Din tja in nazaj, potniki pa imajo na stranskih progah do posebnega vlaka polovično vožnjo. — Vlak odpelje v Belgrad dan pred pogrebom, vrača se pa zvečer pogrebne dne. — Mariborski mestni uslužbenci se bodo poklonili spominu velikega kralja v Zagrebu. Magistratni uslužbenci potujejo v Zagreb s posebnim avtobusom. Ponesejo s seboj zemljo s severne meje in kos pohorskega granita, da dajo te spomine najbolj ogorčene in v poslednjem trenutku odrešene zemlje kot poslednje dokaze spoštovanja in ljubezni obmejnega Maribora.

posebno okrožnico vsa svoja združenja k žalnim sejam in izrazila v imenu članstva Nj. Vel. kraljici najgloblje sočustvo ter neomajno zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Istočasno je povabila združenja, da se po možnosti udeležijo pogreba pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Slovensko trgovsko društvo Merkur je imelo žalno sejo v četrtek, 11. t. m. Na seji se je naprej spomnil blagopokojnega kralja Aleksandra in njegovih zaslug podpredsednik društva g. Albin Smerkolj, ki je sporočil tudi, da je bila že odposlana sožalna brzojavka maršalatu dvora in predsedniku vlade Uzunoviću. Svoj govor je zaključil s pozivom k zvestobi novemu kralju Petru II.

Osnrednje društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino je imelo v četrtek ob 11 žalno sejo, s katere sta bili odposlani sožalni brzojavki maršalatu dvora in ministrskemu predsedniku.

Odbor društva zobozdravnikov za Dravsko banovino v Ljubljani je imel v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra I. dne 11. t. m. žalno sejo, ki jo je vodil predsednik društva dr. Ante Logar.

Jugoslovanska kinološka zveza je odposlala naslednjo brzojavko: Maršalatu kraljevskega dvora, Belgrad. Jugoslovanska kinološka zveza izraža na najvišjem mestu svoje globoko sožalje zaradi barbarskega zločina na najsvetejšo osebo blagopokojnega kralja Aleksandra I., mučenika za slovensko in človečansko misel. Sočasno polagamo na oltar domovine žar vdanosti in zvestobe nasledniku Nj. Vel. kralju Petru II. Karadževiću. — Predsednik J.K.S.: dr. Lovrenčič Ivan.

Odbor društva »Praynik« v Ljubljani je imel 10. t. m. žalno sejo povodom tragične smrti Nj. Vel. kralja. Predsednik univ. prof. dr. Dolenc je v svojem nagovoru naglašal neveljavne zasluge velikega pokojnika — pokrovitelja pravnega reda v državi. Z vzklikom »Slava kralju Aleksandru I. Zedinitelju« je bila zaključena žalna seja, nakar je bila odposlana ministrskemu predsedniku sožalna brzojavka.

Upravni odbor Avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije, sekcija Ljubljana, je imel dne 10. t. m. žalno sejo, v kateri je g. predsednik slavil spomin blagopokojnega Nj. Vel. kralja Aleksandra I. ter sta bili poslani sožalni brzojavki maršalatu dvora v Belgradu in Nj. kr. Vis. princu Pavlu.

Minister n. r. in vseuč. prof. dr. Andrej Gosar je brzojavno izrazil svoje sožalje maršalatu dvora in predsedniku vlade g. Uzunoviću.

Sočalni Komemoracija, ki bi se morala vsrši snoči, je bila vsled zadržkov preložena za danes zvečer. Zato vabimo, da se vsi občerniki, člani odevkov in eploh vse članstvo tudi z družinami udeležijo današnje komemoracije, ki bo ob 8 zvečer v salonu pri »Levue«.

Zveza ruskih oficirjev v Ljubljani objavlja, da se bo vsrila v nedeljo 14. oktobra ob 11 v pravoslavni kapelici svečana zadušnica za Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in poziva vse Ruse in tiste, ki hočejo skupno z njimi počastiti spomin Nj. Vel. viteškega kralja-mučenika.

Odbor Ruske Matice ima danes ob 18 v dvorani hotela Tivoli žalno sejo v spomin vzvišenega

pokrovitelja Ruske Matice blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Odbor vabi k seji vse člane Ruske Matice.

Zveza šoferjev dravske banovine v Ljubljani je imela 11. oktobra žalno sejo, na kateri se je predsednik spominjal pokojnega kralja Aleksandra in zagotovil udanost in neomajno zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Kmetijska družba v Ljubljani je odposlala sožalni brzojavki ministrskemu predsedniku g. Uzunoviću in ministru dvora g. Milanu Antiću.

Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameštencev Slovenije je odposlalo sožalno brzojavko maršalatu dvora obenem z zagotovilom zvestobe novemu kralju Petru II.

Rotary klub Ljubljana je imel žalno sejo 11. oktobra ob 6 popoldne. Predsednik Kavčič je govoril spominke besede pokojnemu kralju Aleksandru, kateremu so prisotni zaključili trikrat: »Slava«.

Zveza jugosl. hranilnic v dravski banovini je poslala sožalno brzojavko g. Antiću Milanu, ministru dvora v Belgradu.

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani. Osnrednji odbor se je sestel včeraj ob 9 dopoldne k žalni seji, posvečeni spominu blagopokojnega kralja Aleksandra. Lep in ginljiv spominski govor je imel starešina g. Josip Turk. Vsi prisotni so počastili spomin pokojnega kralja s trikratnim »Slava« in enominutnim molkom.

Predstavnik ljubljanskega društva drž. upokojencev sta se vsipala v knjigo sožalja pri banški upravi. Vrhutega je bila odposlana sožalna brzojavka maršalatu dvora.

Zveza ribarskih društev dravske banovine je izrazila sožalje Nj. Kr. Vis. knezu Pavlu v Belgradu.

Popravek. Pod včerajšnjimi sožalnimi brzojavkami so bili zamenjani podpis. Pravilno mora biti podpis g. dr. Gosarja samo pod brzojavko Slov. kat. akad. starešinstva.

Podeželje

Mengeški občinski odbor je imel 11. okt. ob 17 žalno sejo za pokojnjim Nj. Vel. kraljem Aleksandrom. Sejo je otvoril župan Avgust Šuštarčič, ki se je z lepim, globoko žalujočim spominskim govorom spominjal na neveljavno delo in mučeniško smrt pokojnega vladarja. Nato je g. župan zaprišel obč. odbor novemu kralju Petru II. Vest o žalostnem dogodku je prišla v Mengeš 9. oktobra v večernih urah in se je bliskovito hitro razširila po trgu. Trg Mengeš je zavil v žalost, prebivalcem se pozna, kako globoko jih je pretresla grozna vest in kako srčno bol občuti sleherni.

Jesenice v globoki žalosti. Strašna vest o ostudnem zločinu v Marseilleju se je bliskovito raznesla po Jesenicah in okolici. Vse prebivalstvo globoko žaluje. Že ob 6 jutraj v sredo so zaplapolale črne zastave s hiš, mimo katerih se je pokojni kralj Aleksander tolikrat vozil na svojih izletih proti Kranjski gori ter smehljaje odzdravljaj na pozdrave Jeseničanov. V sredo zvečer je bila v občinski posvetovalnici žalna seja občinskega zastopa, katere so se udeležile tudi razne organizacije, društva itd. Vse je potrdilo, vse v črtni, še nikdar niso Jeseničani občutili toliko tuge kakor v teh dnevih.

Trbovlje. Žalna seja občinskega odbora se je vsrila v četrtek ob pol 2 popoldne. Navzoči so bili v občinski posvetovalnici vsi odborniki. Sejo je otvoril g. župan, ki je v svojem žalnem govoru orisal delovanje velikega pokojnega kralja, ki je v delu za konsolidacijo svetovnega mira padel kot žrtev podlega atentatorja. Vsi navzoči so zaključili velikemu pokojniku »Slava«. Sožalne brzojavke so bile poslane ministrskemu predsedniku in ministru dvora. Takoj nato se je v navzočnosti zastopnika sreskega načelstva izvršila zapisnega zvestobe in vdanosti Nj. Vel. kralju Petru II.

Skupno združenje obrtnikov v Mokronogu je imelo 10. okt. žalno sejo. Predsednik se je v lepem govoru spominjal pokojnega kralja Aleksandra. Sklenjeno je bilo, da se na dan pogreba vsi obrtniki polnoštevilno udeležijo sv. maše, med katero morajo biti vse obratovalnice zaprte.

Delo celega dne opravi v eni uri

vsaka gospodinja, ki uporablja pri obnovi perila Patent Stopf Twist pripravo.

Žalna zastava na vrhu Brane

Kamnik, 12. oktobra.

Kamniški planinci bodo v nedeljo dopoldne razvili na Brani, levem vrhu Kamniškega sedla, veliko žalno zastavo, ki bo vidna daleč okrog po naši domovini. Zastava bo plapolala na 8 metrov visokem močnem železnem drog, ki ga bo izdelala in poklonila tovarna »Titane« v Kamniku. Kamničani so takoj zbrali vsa ostala sredstva in bodo že v soboto popoldne na Brani gotovi z vsemi deli, da bo drog čvrsto montiran in odopen proti vsem viharjem. Zastava bo dolga 6 metrov in široka dva metra. Opazili jo bodo lahko tudi v Ljubljani kot viden izraz žalosti naših divnih planin, ki tugujejo za svojim visokim kraljevskim prijateljem — kraljem Aleksandrom. Vabimo planince, da se v polnem številu udeležijo razvija žalne zastave na Brani, ki bo najbrž v nedeljo okrog pol dne.

Vsem gasilskim edinicam

Uprava Gasilske zajednice odreja: 1. do nadaljnje naredbe se v vseh gasilskih edinicah ukinejo vse prireditve; 2. v počastitev spomina velikega kralja Aleksandra I. mora vsaka gasilska župa in četa prirediti za svoje članstvo žalno spominsko svečano, na kateri naj bo predavanje o njegovem življenju in njegovih borbah za naše nacionalno osvoboditev in ujedinjenje; 3. pri vseh prireditvah udeležba v gasilskem kroju ali pa civilna obleka z gasilskimi znaki; 4. nadaljnje naredbe o sodelovanju gasilstva pri pogrebu velikega kralja bodo izale v dnevnem časopisu!

Starešina Josip Turk l. r. Tajnik Stane Pristovšek l. r.

„AROMATIS“?

Že samo ime »Aromatis« znači dobro aromo mešanice kave »Aromatis« brez kofeina, izbornega okusa in vonja. Zahtevalje jo od Vašega trgovca, ako »Aromatis« še ne dobite v Vašem kraju, Vam pošljemo za poskušnjo po pošti poštne prosto, poštni paket 1 kg za 25 Din.

Sprejema zastopnike.

Commerce d. d., Ljubljana 157/J.

Ljubljanske vesti

○ Sv. maša bo jutri, v nedeljo, v kapeli Vazemne zavarovalnice ob četrni za 5 jutraj.

○ Zdrženje avtomobilistov in izvoščev v Ljubljani prosi svoje člane, da v znak žalovanja za blagopokojnim junaškim kraljem razobesijo na svojih avtomobilih črne zastavice. — Uprava.

○ Črni prapori na tramvajskih vozih. Ljubljanski tramvajski uslužbenci so v znamenje žalosti za pokojnim vladarjem okrasili svoje voze s črnimi prapori, ki so pritrjeni na dovodnike toka.

○ Kuharice, služkinje in druge delovne pomožne moči, se dobijo najbolje v Zavodu sv. Marte ter se vsem cenj. gospod in gospodinjam najtopleje priporočajo. Strelška ulica 2.

○ Delo socialnega urada. Te dni je mestni socialni urad izdelal obširnejši predlog za zboljšanje raznih socialnih ustanov, zlasti glede prehrane v ubožnici in pa glede povečanja počitniških kolonij. Predlog pride v poštev pri prihodnjem obravnavanju proračuna ter je bil izročen socialnemu odseku.

○ Droj za zastave. Pred Pegleznom so postavili ogromen drog v narodnih barvah, ki bo služil za izobesjanje zastav. Droj je višji, kakor poslopje samo.

○ Nesreča v elektrarni. Včeraj je bil klican reševalni avto na Črnuče, kjer se je na transformatorski postaji ponesrečil 26 letni klučavničar Ivan Polanc s Črnuče 86. Tok je močno udaril Polanca, da je omedlel. Ima močno obžgano desno roko. Prepeljan je bil v bolnišnico.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; dr. Komotar, VIš, in mr. Bahovec, Kongresni trg 12.

○ Za žalost Vam nudi najceneje klobuk in pajčolan vedno moderne oblike salon Anita, Ljubljana, Krekov trg 10.

Žalosten dogodek na Stožicah

V Stožicah, ki spadajo pod občino Ježico, je v sredo zvečer žalosten dogodek vznemiril vse Posavje. Pri posestniku Jerneju Jakobu živi šest že odraslih otrok. Ko so sedeli pri večerji, je eno dekle vrglo v šali nekaj v brata Lojzeta, ki pa je vzkipe, pograbil nož in planil za sestro ter bi jo gotovo zaklal, da ni vmes planil brat France, ki je prestregel nož, dobil pa je sunek pod levo ramo. Nož je Francetu v trenutku prerezal glavno žilo. Trenutek kasneje se je France mrtve zgrudil. Lojze je pobegnil. Domači so poklicali zdravnika, ki pa je mogel ugotoviti le smrt. Truplo je bilo prepežljano v domačo mrtvašnico. Včeraj jutraj so, orožniki aretirali brata Lojzeta pri sosedu, kjer je bil skrit. Včeraj popoldne je ves dogodek preiskala sodna komisija, sodni zdravnik dr. Suher pa je izvršil obdukcijo trupa. Ubijalec Lojze Jernejec je bil prepeljan v ljubljanske sodne zapore. Pravi vzrok te strašne rodbinske žaloigre so neznosne razmere in sovraštvo, ki je vladalo med otroci.

Mariborske vesti

□ Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 14. oktobra v baziliki Matere Milosti svojo cerkveno pobožnost: ob 6 sv. maši s skupnim sv. obhajilom, ob 15 sv. blagoslov z darovanjem. Vljudno vabimo vse članice in člane, da se po možnosti udeležijo v prav obilnem številu in z društvenim znakom. — Odbor.

□ Upokojenci za revne tovariše. Odbor Društva državnih upokojencev v Mariboru je odobril na seji Din 2500 za obdarovanje najrevnejših članov s kurivom. Prošnje naj reflektanti predložijo do 22. oktobra tajništvo v Vrbano 59.

□ Narodno gledališče. Kakor vasa gledališča, bo tudi mariborsko gledališče v znak žalovanja za pokojnim kraljem Aleksandrom I. nekaj časa zaprto. Z rednimi predstavami prične po vsej priliki tri dni po pogrebu velikega pokojnika.

□ Krasen uspeh mariborskega sportnika na Balkanijadi. Od srede, 8. do nedelje, 7. oktobra se je vsrila v Carigradu letošnja težkoatletška Balkanijada, ki so se je udeležile s svojimi ekipami rokočrte vse štiri balkanske države. Prvenstvo je odnesla na Balkanijadi Turčija, drugo mesto si je pa osvojila Jugoslavija. Kakor smo že poročali, je nastopil na Balkanijadi v naši ekipi kot edini Slovenec Hanza Pirher, član mariborskega Maratona. Boril se je v polteški kategoriji ter je dosegel krasen uspeh. Premagal je Romuna in Grka s tušem, le proti Bolgaru in Turku je izgubil po ogorčeni in povsem enakovredni borbi po točkah. Zasedel je tretje mesto v svoji kategoriji ter na ta način pripomogel, da je naša ekipa prišla na častno drugo mesto pred Bolgari, Romuni in Grki. Pirher ima že zagotovilo, da bo sprejet v našo reprezentanco na prihodnji olimpijadi. K odličnemu uspehu vrlemu Maratoncu iskreno čestitamo!

□ Domačija v plamenih. Na Boču pri Selnici ob Dravi je gorelo. Plameni so uničili domačijo posestnika Rudolfa Vodnika ter mu vpepelili hišo in dva hleva. Škoda je znatna, ker so zgoreli tudi vsi letošnji pridelki. Požar je bil najbrž podtaknjen.

□ Smrt znanega posestnika. V svojem stanovanju v Gosposki 38 je umrl v visoki starosti 84 let posestnik Ivan Winkler. Pokojnik je bil svoječeno znana mariborska osebnost. Pokopali ga bodo v Gracu. Naj počiva v miru!

□ Zgradba obmejne postojanke. V petek zvečer se je vsrila seja Tujsko-prometne zveze, na kateri se je oddala zgradba tujsko-prometne postojanke ob meji v St. Ilju. Zgradba bo zidana v narodnem slogu ter bo stala 180.000 Din. V notranjosti so stanovanje, pisarniški prostori Tujsko-prometne zveze z menjalnico, pisarna Touring-kluba in Avtokluba ter posebna toaletna soba za avtomobiliste, kjer se bodo lahko umili ter odpočili. Stavbo bo zidala trdka Slajmer & Jelenc, ki je stavila najnižjo ponudbo. Obenem je bila na seji odobrena podpora v iznosu 15.000 Din Zadrugi Ribniška koča za nakup modernega štedilnika za to pohorsko postojanko.

□ Ribe na trgu. Od morskih rib so se prodajale na današnjem trgu samo male in velike sardele, od sladkovodnih pa karpi. Velike sardele so se prodajale po 16, male po 14 in karpi po 14 Din za kg.

SVOJI K SVOJIM!

Ko priporočamo nakup domačega blaga, ne smemo prezreti, da je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani **popolnoma domača** ustanova. Iz naše **narodne potrebe** je vzniknila, naše **domače podjetnosti** plod je in našim **narodnim ciljem** služi. Velike inozemske zavarovalnice ti ne morejo nuditi **niti večjega jamstva niti boljše zaščite** tvojih interesov, kot ti jih nudi iz lastne zemlje vzrasla Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani — — —

Bogu v čast - narodu v korist

Kamnik, 12. oktobra.

Gradnja ceste v Kamniško Bistrico se bliža koncu. Še v dolžini okrog 500 metrov bo treba položiti trden temelj iz skal in gramoza, posuti cesto z drobnim peskom in jo zvaljati, pa bo delo gotovo in nova cesta odprta za promet v osrčje gorskih velikanov Kamniških Alp. Stiri leta je teklo delo na tej cesti in v presledkih je bilo zaposlenih 50 do 100 delavcev. Premagati so morali neštete ovire v slabem in lovnem terenu, razstreliti velike skale in tako igrati pot prometu v našo lepo bistriško dolino. Kljub nevarnemu delu, zlasti pri razstreljevanju, pa se v vseh štirih letih ni pripetila nobena nesreča. Nad gradnjo bistriške ceste je v prizanesljivosti čuvala božja roka in vodila delo k srečnemu in uspešnemu koncu, ki bo v začetku novembra kronano z otvoritvijo te važne in lepe prometne naprave.

Pred kratkim so delavci, zaposleni pri gradnji bistriške ceste, pri svojih skromnih plačah zbrali med seboj sredstva, da postavijo ob novozgrajeni cesti viden dokaz svoje hvalečnosti in zahvale božji Previdnosti, ki je čuvala nad njimi. Nad znanimi romantičnimi galerijami, ki so pa sedaj pokopane v ogromnem kupu gramoza, so postavili lep kip Kristusa Kralja. Tam, kjer so mesece in mesece vrtili skale in jih razstreljevali, da so v mogočno kamenito gmoto zasekali temelje bistriške ceste, so vklesali v skalno steno polkrožno votlino in postavili vanjo Kristusa kipa, okrašen s cvetjem. Pred njim je postavljena lučka, v vznožju dupline pa je na kameniti plošči vklesana letnica 1934 in napis: Bogu v čast - narodu v korist.

V nedeljo so s prav prirčno slovesnostjo blagoslovili kip Kristusa Kralja na Galerijah. Svečanost je bila dopoldne z mašo, ki jo je daroval stranijski župnik g. Janez Langerholc. Pod kape-

lico s kipom so postavili oltar, na cesti okrog galerij pa se je zbrala velika množica iz vse bistriške doline in iz občine Kamniške Bistrice, predvsem pa so bili navzoči vsi delavci z vodjo gradnje bistriške ceste tehnikom banske uprave g. Šenkrom. Župnik g. Langerholc je imel lep nagovor, iz srca vse navzoče množice pa je v skupni molitvi vzklikala proti nebu zahvala in prošnja, da bi božja roka še naprej čuvala nad bistriško cesto in nad vsemi, ki se bodo po njej vozili v naš lepi bistriški raj. Bila je to res lepa in prirčna slovesnost našega dobrega in pobožnega gorijskega ljudstva, ki je trd in robat po svojem izrazu in videzu, a mehak in plemenit po svojem srcu.

Ob tej slovesni priliki so se delavci že vnaprej veselili otvoritve bistriške ceste in se radovali ob misli, s kakšnim zadovoljstvom in pohvalo njihovega delu se bo prvič peljal na lov v Kamniško Bistrico po novem delu ceste Nj. Vel. kralj Aleksander. Dobro ljudstvo v Kamniški Bistrici je zato tembolj pretresla strašna novica o gnusnem dejanju podlega atentatorja, ki je ugrabil življenje ljubljenskemu vladarju. Ljudje kar ne morejo verjeti, da dobrega vladarja ne bo več v Kamniško Bistrico, kjer se je tako rad mudil po več dni, hodil na lov pod strme stene naših gorskih velikanov in se tako prirčno in po domače pogovarjal z lovci in preprostimi delavci in jim ob slovesu krepko stiskal desnico. Pred sliko junaškega kralja in vnetega ljubitelja krasot naših planin, ovito s črnim in okrašeno s planikami, se v globoki boleti zbirajo lovci in delavci in pletejo iz najlepših planik venec na krsto blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja kot poslednji pozdrav z ljubljenskimi Kamniških Alp, ki v grobni tišini umirajoče jeseni v tugi žalujejo za svojim kraljevskim lovcom in najvišjim prijateljem.

Koledar

Sobota, 13. oktobra: Edvard (Slavoljub), kralj.

Noči grobovi

† Dekan Franc Michl. V Dobri vasi je 9. oktobra zvečer umrl g. dekan Franc Michl. Pokopali so ga v petek ob 10 dopoldne. Pokojni gospod je župnikoval v št. Lipu pri Dobri vasi inv. Zihpolju. Bil je več let dekan borovelske dekanije. Rojen je bil v Zitari vasi leta 1856, v mašnika je bil posvečen 1879. V pokopu je živel v Dobri vasi, kjer je tudi umrl. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Iz finančne službe: Upokojen je Praznik Jože, knjigovodja VIII. pol. skup. pri drav. fin. direkciji v Ljubljani.

Znamenja preranega staranja

vedno utrjeni neodločni nervozni neredna stolica ? Pijte redno Rogaško slatino »Tempel« vroča.

Vprašajte Vašega zdravnika! Pridite za časa jesenske sezone (do konca oktobra) v Rogaško Slatino! Popolna 20 dnevna oskrba 1200 odn. 1000 Din.

Ostale vesti

— Trienalni izpit. Radi pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra I. se je letosnji trienalni izpit za duhovnike ljubljanske škofije preložil za en teden, t. j. na dan 25. oktobra t. l. O tem se s tem obvešajo vsi prizadejati gg. duhovniki. — Škofijski ordinariat v Ljubljani.

— Poseben vlak v Belgrad h pogrebu Nj. Vel. kralja Aleksandra I. bo vozil v sredo, 17. oktobra ob 19. Povratek v četrti, 18. oktobra zvečer. Točen vojni red se bo objavil pravočasno. Cena vožnje Din 165. V primeru večjega popusta se bo razlikala vrnila. Prijava sprejema »Putnike« v Ljubljani, za nebotičnikom.

— Otvoritev mostiča v Mednem. Radi splošne narodne žalosti odpade jutri nameravana slavnostna otvoritev visečega mostiča v Mednem ter se slavnost preloži na poznejši čas. Pač pa se mostič brez slovesnosti izroči jutri v nedeljo, 14. t. m., javnemu prometu. Dovoljen je prehod le pešcem in kolesarjem, ne pa motornim vozilom. V kritje gradbenih stroškov se bo pobirala začasno mostnina. Jutri v nedeljo veljajo za propustnico čez mostič razglednice mostiča (po 2 Din), ki jih je založilo »Prometno društvo Medno-Tacena«. Odbor.

— Pri blede sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritiski krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef« grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

— Bloki monopolskih obrazcev za računski tako. V smislu odloka ministrstva financ, davčni odsek, z dne 28. 9. 1934 št. 78033-III, se bloki monopolskih obrazcev za računski tako iz tar. post. 34 take, zak. ne bodo več prodajali po trafikah, pač pa le pri davčnih uradah, v Ljubljani pri monopolnem odseku davčne uprave za mesto na Krekovem trgu (poslojpe finančne direkcije), ob delavnikih v času od 8—12. Obvezancem se bodo izdajali bloki le proti naročilnicam v dveh izvodi, ki jih morajo stranke same izgotoviti.

— Zupne urade lavantinske in ljubljanske škofije opozarja tajništvo Družbe za širjenje vere in Duhovniške misijonske zveze, da bodo te dni prešli za misijonsko nedeljo pošiljko vsebujočo: dopis, etatistiko, pridigo in drugi potrebni misijonski material.

— Manifestacijski sbor vojnih žrtv, ki je bil napovedan za nedeljo, dne 14. oktobra t. l. v Ljubljani, je odložen za nedoločen čas. Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani.

— Kongres hotelirjev in gostilničarjev kraljevine Jugoslavije, ki bi se moral vršiti dne 23. in 24. oktobra v Zagrebu, je odložen za nedoločen čas.

— 25-letnica mature l. 1909. I. drž. gimnazije v Ljubljani, se bo vsled smrti Nj. Vel. kralja, vršila pozneje.

— Nesreča v mlinu. V ljubljansko bolnišnico je prišel 31 letni mlinar Franc Kočar iz Rovi pri Radomljah. V mlinu se mu je razletel mlinski kamen in so mu drobci poškodovali obe nogi.

— Pisarniški papir in kuverte s črnim robom za državne urade, »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani je založila predpisani pisarniški papir in kuverte z 1 cm širokim črnim robom. Cena za 1000 pol papirja, format 34×42 cm Din 200; cena za 1000 listov papirja, format 84×21 cm Din 120; cena za 1000 pol strojepisnega papirja, format 34×42 cm Din 180; cena za 1000 listov strojepisnega papirja, format 34×21 cm Din 110; cena za 1000 kuvert, modrih, format 12×18 cm Din 125.

— Pri hemoroidalni bolezni, zagatitvi, natrganih črevih, abscesih, sečnem pritoku odebelenih tetih, bolečinah v križu, tesnobi prsib, budem srčnem utrujenju, napadnih omotice prinaša uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice vedno prijetno olajšanje čisto tudi popolno ozdravitev.

— Nove knjige: Kosmografija za višje razrede srednjih šol s 95 slikami v tekstu in 2 priloge: kartama, spisal dr. Lavo Čermelj, vez. 58 D.; Aritmetika in algebra za VII. razred srednjih šol, spisal Karel Kunc, vez. Din 54; Trije ljudje, roman, spisal Maksim Gorkij, poslovenil J. Vidmar, vez. Din 80; Strojepis za šolski pouk in samouke, sestavil R. Rakuša, Din 44; Dve duhovni igri: Anima, Theophilus, Din 20; Jezus mladenič, 11. del, Din 1; Skrivnost svete cerkve, Din 1; V zveščarjevi šoli, I. zv., Din 5; Naši v Holandiji, poročilo o naših izseljencih, sestavil Rud. Selic, Din 6; Boj proti Bogu, Din 1; Povojno svetovno gospodarstvo, priredil Spectator, Din 5; Kongregacijski koledarček za leto 1935, Din 8; Naš dom, kakšen naj bo, spisal inž. arh. R. Kregar, I. knjiga, Din 30; Zakoni in uredbe, 39. zvezek: Zakon o mestnih občinah, Din 8; Protestantski pisei XVI. stoletja (šolska izdaja), priredil dr. M. Rupel, Din 20. Vee te knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadnih kapi zagotavlja »Franz-Josef« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

Sleparji s ponarejenimi hranilnimi knjižicami obsojeni

Ljubljana, 12. oktobra. Mali kazenski senat je danes obsodil štiri sleparje, ki so manipulirali s ponarejenimi hranilnimi knjižicami. Ena so ponudili nekemu G., ki jim je dal 3570 Din, drugo so prodali posestniku R. za 6000 Din, pa so dobili na račun 2000 Din. Vlagali so v dva ljubljanska zavoda po 50 Din in nato v knjižici izbrisali znesek ter ga potvorili v vloge od 17.000 do 20.000 Din. Zaradi teh sleparskih manipulacij so bili obsojeni: soboslikar, 34 letni Valentin Prestopnik iz Vnanjih gor in 1 leto in 6 mesecev strogega zaporu ter na 840 Din denarne kazni. Drugi Ivan Matjašič, oženjeni mizarski pomočnik iz Most, na 6 mesecev strogega zaporu in 720 Din denarne kazni. Tretji Ivan Tekavc, mizarski pomočnik iz Zapotoka, na 10 mesecev strogega zaporu in 900 Din denarne kazni ter četrti Ivan Pregelj, mesar na Vrhovcih, na 1 leto in 10 mesecev strogega zaporu ter na 1440 Din denarne kazni. Razni procesi na vidiku. Preiskovalni sodnik je končal kazensko preiskavo v zadevi umora na Starem trgu v Ljubljani, ko je bil na zverinski način umorjen Ivan Serša. Vse spise je sedaj predložil državnemu tožilstvu, da sestavi obtožbo. Tega umora, kakor smo poročali, so obdolžili Serševa žena Marija in njena hčerka Francka ter prodajalec časopisov Rozman, ki je nastopil alibi-dokaz. V tem pogledu so bile zaslišane mnoge priče. Te so točno povedale, kje se je Rozman usodne noči nahajal. Zaradi razpečavanja ponarejenega kokaina, ki so ga prodali nekemu Ljubljancu za 23.000 Din, je sedaj obtoženih 16 oseb, med temi tudi osebe, ki niso direktno prizadete pri teh sleparijah. Državni tožilec je že sestavil obširno obtožnico.

Aromatin

specijalna dišavna mešanica za klobase, vseh vrst pečen in omak, za obare, zrezke in divjačino. En sam poskus Vas pritegne k stalnim odjemalcem.

Kulturni obzornik

»Knjižice« — Rakovski salezijanci izdajajo pod naslovom »Knjižice« dve zbirki brošuric, ki pričajo ne le o skrbnosti salezijancev za dušni blagor ljudstva, marveč tudi o širokem obzorju in apostolsko propagandnem smislu pokrenitve in uredništva. Vsakega 1. v mesecu izide nova »Knjižica« zbirke A, ki prinaša vzpodbudno versko gradivo, deloma leposlovne vsebine, vsakega 15. v mesecu pa izide »Knjižica« zbirke B, ki ima v prvi vrsti poučen namen, je pa po svoji vsebini zelo dobra v apologetičnem pogledu. Vsaka knjižica velja samo 1 dinar in obsega 12 strani male 16°. Od meseca maja do konca septembra t. l. so izšle v zbirki A sledeče knjižice: I. S. Mama Marjeta (Don Boskova mamica), knjižica hvalečnosti do matere. — A. L. Zvezda Eva, življenje igralke; zgodba spreobrnjenja znamenite francoske igralke. — X. R. Jezus mladenič; dvojni zvezek, krasna knjižica, vzor za mladino. — Dr. F. K. Sveto leto, zgodovinske črtice o svetem letu v stari zavezi ter zgodovina našega svetega leta; razloži pomen svetoletnih odpustkov, namene sv. očeta ter seznanja s pogoji, ki jim je treba zadostiti, da dobimo odpustke. — V zbirki B so izšle knjižice: A. L. Kapitalisti, socialna knjižica. — D. C. Lažni preroki — adventisti in raziskovalci svetega pisma. — M. N. Skrivnost svete Cerkve, tolma-

Kdor

1

krat pije

žitno kavo

„ADRIA“

jo vedno zahteva!

Kupujte jo!

Celje

— Komemoracija celjskih kulturnih in nacionalnih društev v spomin Nj. Vel. kralja bo danes ob 18.30 na mestnem poglavarstvu. Odbor Zveze Maistrovih borec, odsek Celje, poziva svoje člane, da se korporativno z znakom in florum udeležijo današnje komemoracije.

— God sv. Maksimilijana, celjskega rojaka, ki je umrl mučeniške smrti pred 1650 leti, se je večeraj na tiho praznoval v podružnici sv. Maksimilijana. Svete maše, ki jo je daroval g. dr. Maksimilijan Deržečnik, se je udeležilo veliko število šolskih otrok ter celjskega občinstva.

— Kdo bi vzel 15 letno dekle sirote? Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju se oglašata tem potom na dobra srca, ki bi bila pripravljena vzeti 15 letno dekle sirote za hrano in stanovanje. Dekle je zdravo, brez staršev in zelo pridno. Interesenti naj se obrnejo na gornji naslov.

— Dve tatvini. Turnšku Antonu, delavcu z Ostrožnega, je bilo 8. oktobra ob 4 na Dečkovem trgu ukradeno kolo znamke »Puch«, črno pleskano, evid. št. 2—87623—5, vredno 800 Din. — Vrbovšek Fanč, šivilji v Gosposki ulici, je bil v stanovanju iz nezaklenjene omare ukraden rjav ženski plašč, vreden 200 Din.

Ptuj

Ptuj v žalni obleki. Vest o groznem zločinu, ki je bil izvršen nad našim vladarjem Aleksandrom v Marseillu, je bolesto odjeknila v srcih in dušah vsega ptujskega prebivalstva. V znak žalosti so zaplapolale črne zastave z vseh hiš v mestu in okolici. Po vseh cerkvah zvonijo vsako uro pet minut za pokojnim vladarjem. Zaprišeženi so tudi že vsi državni uslužbenci, ki so položili prisego zvestobe novemu kralju. Mestni župan je odredil, da se imajo do nadaljnjega vse gostilne zaprati ob 22, kavarne pa ob 24.

Požar v Strnišču. Tvrda Čuček, trgovina z vinom, d. z. o. z., je imela v Strnišču, v bližini kolodvora sv. Lovrenca na Dravskem polju, ogromno količino v štirih skladih zloženega gradbenega lesa. V terek ponoči pa je nenadoma začelo goreti, in sicer vsi štirje skladi istočasno. Ves les je zgorel, tako, da ni ostalo drugega, kakor pepel. Tvrda je bila o požaru obveščena šele tedaj, ko je bilo že prepozno. Škoda gre v težke desetisočake in je krifa približno do polovice zavarovalnino. Ogenj je zanetil brezdvomno zlobna roka.

Radio

Ljubljanska radijska postaja je sestavila program za naslednje dni, ki bo obsegal resno glasbo in predavanja o blagopokojnem kralju. Poročila bo naša postaja oddajala kot doedaj ob normalnih časih.

Sobota, dne 13. oktobra: 20.00 Predavanje: Umik čez Albanijo (prof. Jeras). 20.30 Kralj — mecen slovenskih umetnikov (prof. Ivan Vavpotič). 21.00 Requiem za tenor in bas od Gollerja (izvajata gg. Jože Gostič in Marjan Rus).

Nedelja, dne 14. oktobra: 9.30 Versko predavanje (škof dr. Gregorij Rožman). 10.00 Prenos službe božje iz stolnice. 20.00 Zgodovina Jugoslavije v besedah blagopokojnega Nj. Vel. kralja Aleksandra (Vlad. Regally). 20.30 Zbor Glasbene Matice.

Ponedeljek, 15. oktobra: 20.00 Kralj Aleksander prvič na našem morju (Viktor Pirnat).

Torek, 16. oktobra: 20.00 Kralj Aleksander in slovenski umetniki (Ante Gaber).

Sreda, 17. oktobra: 20.00 S kraljem Aleksandrom v Bolgarijo (B. Borko).

čenje na vprašanje »Kaj je Cerkev?« ter službe skupnosti. — A. L.: Duhovniki, lepa in poučna knjižica o duhovskem poklicu. — A. F.: Boj proti Bogu. Povod in znaten del snovi je dala tej knjižici protibrezbožniška razstava. V tem in onem se knjižica naslanja na Algernisena in dr. Kreka. —

Spomenik Jovanu Steriji Popoviću. V nedeljo, dne 7. oktobra, so v Vrhu odkrili spomenik srbskemu dramatik in komedijografu J. S. Popoviću, ki je pred sto leti začel ustvarjati srbski narodni repertoar. L. 1827 je debutiral s svojim prvim dramskim zgodovinskim delom, ali kakor ga je imenoval, »žalostnim pozorištem« — Nevinost (Nedolžnost) ali »Svetislav i Milena«. — Še danes prizarjajo njegove igre, zlasti pa znamenito karakterno komedijo »Laža i paralaža«, »Kir Janjca«, »Zla žena«, »Ženitba i udahba«, »Roman bez romana«, »Rodoljubci« itd.

Mednarodno zasedanje za dramsko gledališko umetnost. Kraljevska Akademija Italije prireja od 8. do 14. t. m. v Rimu mednarodno zasedanje, posvečeno dramski gledališki umetnosti. Predavanja, referati in debate bodo obravnavali sedanje pogoje dramskega gledališča v razmerju do kinematografa, radija in opere, vprašanja gledaliških zgradb, odrske tehnike, gledališč za množice ter nalog gledališča v moralnem življenju narodov. O vplivu države na gledališče bodo govorili zastopniki iz vseh krajev.

»Duhovno življenje«. Družinski tednik za slovenske izseljence. Buenos Aires. — V čedni obliki prinaša ta tednik najbolj pisano gradivo za pouk in zabavo izseljencev. Iz poslednjih dveh števil, ki smo jih prejeli, navajamo izmed prispevkov: prof. dr. Aleš Ušeničnik: Kristus in današnji družabni red. — Dr. Josip Mal: Narodni muzej v Ljubljani. — Srečko Ferfolja (Resistencia): El Chaco, orgullo de la Patria. — Stalno prispeva za list Franc Dalibor iz Buenos Airesa »Argentinske filme«, v katerih niza zanimivosti argentinskega življenja. — List se naroča v Buenos Airesu, Rio Bamba 562, letno velja 70 Din.

Kot vitez hraber

čuti se,

kdor

Ki-Ki

bonbone je.

Kjerkoli

si bodi

Ki-Ki

povsodi!

PROIZVOD UNION. ZAGREB.

Vsem župnim in duhovniškim uradom ljubljanske škofije

Pogreb blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra bo v četrtek, 18. oktobra. Ta dan naj so opravi za šole in urade po deželi ob 8, v mestih in trgih ob dogovorjenem času sledeča božja služba: Missa votiva (pro re evani) pro quacunque necessitate (eol. viol.). Po maši psalm: Umisli se itd. kakor v »Škofijskem listu« št. 7. Pred to mašo naj se vernikom prebere sporočilo o smrti Njegovega Velikanstva kralja iz istega »Škofijskega lista«.

Popoldne za čas pogreba od 14 do 14.30 se zvonijo z vsemi zvonovi, kakor ob pogrebi.

V nedeljo, 14. oktobra, naj se to opravilo vernikom oznani in jih povabi, da se v velikem številu udeležijo v četrtek božje službe in molijo za blagor visokega kraljevskega doma in kraljevine Jugoslavije.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 12. oktobra 1934. Št. 4412.

Vodstvom vseh šolskih zavodov!

V smislu odloka g. ministra prosvete P. br. 36.083 z dne 11. t. m. se opravi na vseh šolskih zavodih spominška svečanost za blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Slavnost naj bo, če le možno, skupna za vse učence. Opravi naj se v ponedeljek 15. ali v torek 16. t. m. Dotični dan ni pouka.

Kraljevska banska uprava razglašja: Na vseh šolskih zavodih je v soboto, 13. oktobra dopoldne objaviti učencem prihod Nj. Vel. kralja Petra II. v domovino in v prestolnico. Na primeren način naj se učencem objasni važnost trenutka, ko je stopil na prestol. (Ministrstvo prosvete K. br. 122).

Poslednja pot Petra Hauptmana

Dobrova, 11. oktobra.

Prelep pogreb je imel danes blagopokojni župnik gospod Peter. Številni duhovni tovariši, prijatelji in znanci so mu prišli izkazovati zadnjo čast; iz Starega trga pri Ložu se jih je pripeljal poln avtobus pod vodstvom župnika Jerneja Hafnerja. Iz Ljubljane so prišli: kanonik dr. M. Opeka in dr. T. Klinar kot zastopnika stolnega kapitlja, dobrovskega rojaka dr. F. Rant s soprogom in frančiškanski provincial dr. Gvido Rant, odbor ljudske posojilnice s predsednikom K. Dermastjo, zastopnika Kmetijske posojilnice F. Jenko in ravnatelj Kambič, zastopnika Zadrugne zveze dr. Basaj in dr. F. Milavec, dalje dr. M. Krek, dr. Jure Adlešič, dr. Logar in drugi. Polnoštevno je bila zbrana dobrovska župnija, šolska mladina pod vodstvom upravitelja Brica. Čez 40 duhovnih tovarišev je bilo v žalnem sprevodu, ki ga je vodil dekan Valentin Zahret. V cerkvi je pred slovesno črno sveto mašo govoril v slovo dolgoletni prijatelj blagopokojnika Fl. Ramšak, T. L., ob odprtem grobu pa dobrovski župan Černe, šolski upravitelj Bric, župnik Jernej Hafner, v imenu zadrugarjev dr. F. Basaj; v imenu šolske mladine se je v ganljivih besedah poslovlila učenka. Dobrovski pevci pa so zapeli ob župnišču, v cerkvi in ob grobu tri žalostinke v slovo.

Ljubi gospod Peter! Skoraj vsak korak v tvojem življenju je bil premišljen, vsaka pot je bila zate lepa — zato je bila tako lepa tudi ta zadnja pot tvojih zemeljskih ostankov, ko se s ponesli po dolgem potu okoli cerkve, kakor da bi si jo hotel še enkrat ogledati od vseh strani. Ali ni bila ta pot prelep simbol življenjske tvoje poti, ki je vedno držala do Boga in privedla tvojo dušo do večnega počitka v Bogu.

SPOSOBNEGA POTNIKA

mlajšo moč, iščemo za dobro uvedeno tovarno stroko mešanega blaga. Primerna šolska izobrazba, najmanj 2-letna potna praksa. Jeziki: slovenski, hrvatski, nemški. Po možnosti samski. Prednost imajo mlajše moči, ki same šofirajo, ali ki so pripravljene naučiti se šofiranja, ker pride v poštev le potovanje z avtom brez šoferja. • Lastnoročno, kratko in pregledno sestavljene ponudbe s sliko. curriculum vitae, poslati oglasnemu zavodu „PUBLICITAS“ d. d., Zagreb, Illica 9, pod šifro „Samo sposobna moč 1935“

Ženeva se spominja dobrega tovariša in učenca „Jaz ne bom nikdar kralj“

»Journal de Genève« je v četrtek 11. t. m. pod naslovom »Mali princ v šoli« objavil krasen popis življenja in šolanja našega kralja Aleksandra v šoli v Bourg-de-Four.

Mnogo tovarišev kralja Aleksandra se spominja dni, preživelih v šoli Brechbuhl v šoli Privat ali v kolegiju. Tu smo ga videli oblečenega v črno, videli smo ga, kako se kepa s snegom, kako se igra. Kako je tekel za tovarišem in ga prosil kolo, da bi se z njim malo peljal, ali pa, kako je lepil znamke v album na vrto v ulici Monnetier med rožami, ki jih je njegov oče tako skrbno zalival!

L. 1903 je bodoči kralj zapustil Ženevo. Za seboj je pustil spomin priprostega in dobrega tovariša. Prijatelj so ga klicali »Sandro«; bil je priden in uslužen. Vedeli smo, da bo njegov oče nekega dne poklican na prestol in le polagoma smo se privadili na to misel, ki ga je napravljala nekaj različnega od drugih v vsakdanjem življenju. Toda otroci se kmalu privadijo stvarim, katerim se čudijo starejši, višja stopnja in časti jim ne imponirajo posebno. Toda ta bodoči kralj je zapustil svojim sošolcem samo sliko dobrega tovariša, dobrega učenca sredi mnogo drugih.

V tej zvezi bodo naši bralci brali z ganotjem vrstice, ki mu jih je posvetil Filip Monnier v našem listu (Journal de Genève) 3. aprila 1909 pod naslovom »Mali princ v šoli«, v trenutku, ko je kralj Aleksander postal srbski prestolonaslednik.

»Mali srbski princ, ki je postal prestolonaslednik, se je šolal v Ženevi. Bil je v šoli v

njih. Hodil je k Rouxu ali k Robertu. Pri Monardu je kupoval cvetlice ter jih zbiral v šopke, ki jih je potem poklonil svojim učiteljicam.

Bil je izredno ljubezniv. Na lastno pobudo je rad storil tiste majhne usluge, ki dajejo življenju toliko ljubkosti. Ko je njegov razred vodila stara dama iz Ženeve, je on edini računal z njeno starostjo in ji ni nagajal. Stavljal je tudi vprašanja, na katera navadno ne odgovarjamo in ki ostanejo za človeštvo večni problemi.

Tako je živel 3 leta med ženevskim malomeščani. Z njimi se je igral in z njimi se je učil. V knjigah Chaixa ali Rosierja se je naučil zemljepisja in iz Romieuxa se je učil aritmetike. Med ljudmi ni delal razlike. Tikali smo ga in klicali Sandro. In ko je končal to šolo, ni stopil v kolegij, odpotoval je drugam.

Včasih je vprašal, zakaj živijo ljudje, ki so rojeni, da postanejo kralji, in drugi, da postanejo cestni pometalci?

Odgovorili so mu: Vsak ima svojo nalogo na tem svetu. Dober cestni pometalč je več vreden kakor slab kralj.

Toda jaz — je dodal po dolgem molku — ne bom nikdar kralj.

In vendar, postal bo kralj. Stopil bo na tron monarha Petra, katerega je tako spoštoval. Morda bi bil ubogi deček srečnejši, ko bi ostal priprost človek. Gotovo se je večkrat v obžalovanju spomnil te mirne družinske in srečne šole, kjer otroci skupno uživajo isto gotovost in odkoder gledajo, kako se sonce igra z listjem na drevesih.

Kakor bi bil Filip Monnier slutil strašen konec našega vladarja, v trenutku velikopoteznega dela za blagor domovine! »Journal de Genève« pristavlja, da se je kralj Aleksander v trenutku, ko se je zvrnil pod streli morilca, morda spomnil lepih dni, ki jih je preživel v mirni šoli v Ženevi.

Kralja Aleksander in Boris se peljeta na lov.

Žalna seja JČ lige

Izvršni odbor jugoslovanskih češkoslovanskih lig v Sloveniji in odbor Jugoslovanske češkoslovaške lige v Ljubljani se je v četrtek zvečer zbral na povabilo predsednika dr. Egona Stareta, da počasti spomin na svojega vladarja Aleksandra. Dr. Stare je v svojem spomin-skem govoru podal sliko pokojnega vladarja kot državnika in voditelja vseh Jugoslovancev. S posebnim poudarkom je omenil, kako navdušen Slovan je bil kralj Aleksander. Bil je odkritosrčen prijatelj češkoslovaškega naroda in še posebej predsednika češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Bil je prepričan o velikem poslanstvu slovanstva, deloval je s kraljevim dostojanstvom in s srčnim patriotizmom za zblizanje vseh slovanskih narodov.

Zbrani odborniki so spominiski govor poslušali stoje. Ko je predsednik s posebnim poudarkom izjavil, da se ob tem silnem udarcu nismo razpršili, in ko je obljubil, da se bomo še bolj strnili v ljubezni do naše domovine Jugoslavije, so odborniki v svojih srcih z njim ponovili prisego, da bodo po sporočilu kralja Aleksandra »čuvali Jugoslavijo«. Ob koncu so vsi navzoči zaklicali kralju Aleksandru trikratni: »Slava!«.

Izvršni odbor jugoslovansko-češkoslovaških lig v dravski banovini in odbor jugoslovansko-češkoslovaške lige v Ljubljani sta poslala z žalne seje brzojavko maršalatu dvora. Obenem so lige izjavile v brzojavki vdanost novemu vladarju kralju Petru.

Sožalje praške Karlove univerze ljubljanski

Ljubljana, 12. oktobra.

Rektor praške Karlove univerze dr. Drachovsky je poslal rektorju univerze kralja Aleksandra I to-le brzojavko: »Vaša magnificenca blagovolil sprejeti izraz globokega sočustvovanja v bolesi, ki jo z drago sestrsko univerzo občuti Karlova univerza nad izgubo vzvišenega podpornika znanosti in umetnosti. Naše dijaštvo si je pripelo žalne travoke, žalujoči s svojimi bratskimi jugoslovanskimi tovariši.«

G. rektor dr. Ramovš je na to brzojavko odgovoril rektorju Karlove univerze: »Hitim, da Vaši magnificenci izrečem najiskrenejšo zahvalo za tole besede sožalja, ki ste ga blagovolili izraziti nam v teh bridkih trenutkih v imenu staroslavne, nad vse drage Karlove univerze. Prosim Vašo magnificenco, da blagovoli tudi bratski češkoslovaški akademski mladini sporočiti mojo najlepšo zahvalo za njeno bratsko sočustvovanje.«

Esperantski zvočni film

Za časa svetovnega esperantskega kongresa v Stockholmu, letos meseca avgusta, se je predvajal zvočni film »Jutri začnemo živeti«. Film je bil izdelan v nemškem jeziku, toda potem so se dodali govor v esperantu pod vodstvom filmskega pisatelja Jean-a Forge-a. Ta film je prvi kompletni esperantski zvočni film. Predvajanje tega filma je imelo velik uspeh in bo brez dvoma uspešno prepotoval ves svet. Namerava se ustanoviti akcijska družba za izdelovanje zvočnih filmov in jih razširiti po vsem svetu, posebno v deželah z malimi narodi. (Rondo.)

Strašno delo brezumneža

Iz Budimpešte poročajo, da je v škofjskem gozdu pri Vacu gozdni čuvaj, ki je nenadoma zno-rel, ustrelil dva nabiraleca gob in več drugih nevarno ranil.

Na zagrebški postaji pozdravljajo Zagrebčanke pokojnega vladarja.

Marseille, Marseille...

Mesto Marseille, kjer je dohitela našega vladarja smrt radi zločinskega atentata, bo zapisano na črni strani zgodovine Jugoslavije. Marseille je ogromno mesto. V njem drhti življenje, ki je v primeru z življenjem v Parizu in drugih francoskih mestih nekaj posebnega. V Marseilleu se stekajo pomorske vezi iz vsega sveta. To daje mestu posebno lice. V njem mrgoli ljudje najrazličnejših plemen na svetu. Tu srečaš Japonce, Kitajce in črnce, ki se med belokožci pehajo za kruh.

Kralj Aleksander izroča na rojstni dan prestolonaslednika Petra (l. 1930) nove zastave polku naše vojske.

Marseille je posebno ponosen na svojo najlepšo ulico »Rue de la Cannebière«. Kdor je bil kdaj v Marseilleu, mu ostane v spominu ta najlepši del mesta. V ulici Cannebière se dvigajo krasne palače, v katerih so nastanjene banke, borze, hoteli in trgovine s krasnimi izložbami. Malokje v Evropi vidiš tako lepe izložbe. Še lepša je ulica ponoči ob svetlobi moderne reklame. Kaj čuda, če se prebivalci Marseillea hvalijo:

»Ko bi Pariz imel našo Cannebière, bi bil šele majhen Marseille!«

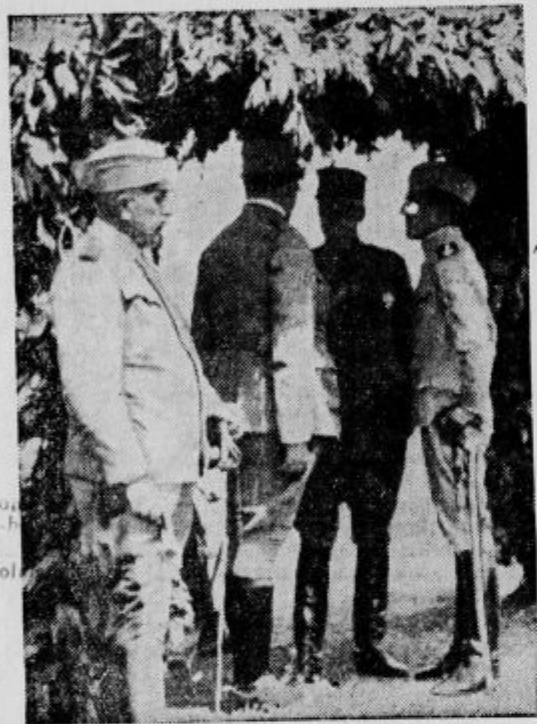
Po tej ulici bobni življenje vsega sveta. Ta ulica ne počiva nikdar, ne podnevi, ne ponoči. Neprestano drvi po njej avtomobili, neprestano se mešajo po njej ljudje iz vseh vetrov. Na njej sliši jezike, ki jih morda nikjer v Evropi še nisi čul.

Na tej ulici se je zgodila strahovita nesreča, na tej ulici je izdihnil svojo plemenito dušo naš kralj Aleksander, zadet od zločinskih strelcev.

V Marseilleu živi še drug Marseille, ki je pravzaprav republika zase. V njem se zbirajo dvomilijoni elementi, čudni mornarji in spremstvu neznanih prijateljev, tovarišev in žensk, tu se zbirajo zločinci, ki jim policija ne more do živga. Ti imajo med seboj tajne zveze in skrivajo drug drugega; zato je bilo tudi toliko lažje prav v Marseilleu organizirati atentat na našega vladarja.

Za eno znamko več milijonov!

Američan Artur Hind je zapustil svoji ženi zbirko znamk, ki je vredna milijone. Nad 11 milijonov predvojnih dinarjev ga je stala. Vdova je že prodala del te zbirke; za prodane znamke je prejela doslej 24 milijonov dinarjev. Spomladi bo v Newyorku druga razprodaja. Vdova računa, da bo za znamke prejela še 10 milijonov. Gospa Hind prodaja tudi posebno znamko iz Britske Guyane, ki je bila izdana l. 1856. Zanj zahteva 3.650.000 dinarjev!

Kralj Aleksander na slavi polka v taborišču na Kalkidiku v Grčiji med svetovno vojno.

Bourg-de-Four, ki sprejema vse stanove izmed našega prebivalstva in ki jo vodi s tako mehko in trdno avtoriteto duhovita in srčna žena. Osem let je bil star, ko je stopil v šolo, in 11, ko jo je zapustil. Bil je resen, vester in premišljen. Imel je v sebi znano privlačnost slovanskih plemen in iz njegovih krasnih oči je sijala izredna prijaznost. Želel si je prijateljstva in neznosti, kakor tisti otroci, katerim je bila v mladosti vzeta materina neznost; in ko je že odšel iz šole, se je vrnil, samo da bi še enkrat objel svojo učiteljico.

Polagoma si je prisvajal ideje. Toda, ko je ideje doumel in si o njih ustvaril lastno mnenje, tedaj je kazal nenavadno vztrajnost in trmo. Vedel je to, kar je vedel, in hotel je, kar je hotel. Ta otrok, tako prožen in tako ponižen, se je tedaj spremenil v železen drog.

Njegov oče je bil tako previden, da mu je dajal malo denarja; tega ni Aleksander zapravil s svojimi sošolci. Vodil je o njem natančen račun, vedel je za trgovine, kjer so prodajali najboljše blago razmeroma najbolj poceni. Tudi svojim prijateljem je rad pokazal pot do

Gardisti defilirajo pred Nj. Vel. kraljem Aleksandrom na dan proslave konjeniške brigade kraljeve garde.

Zmagoslavni zaključek svetovne vojne. Kralj se je novembra 1918 vrnil v Belgrad.

1 naj bi se vršil v času od 11. do 18. avgusta.

Henrik Sienkiewicz: „Križarji“

Izmed vseh poljskih pisateljev uživa doma in v tujini največji sloves romanopisec Henrik Sienkiewicz. Poljska književnost si je po njem sicer iskala novih poti, ter se ne samo vsebinsko obogatila in razširila, marveč se prav tako dvignila v umetniškem pogledu, vendarle je ostal Sienkiewicz slej ko prej ljubljenejši množice. V čem je skrivnost tega uspeha? Poleg izredno močnega oblikovnega daru eta mu to nenavadno popularnost pridobila v prvi vrsti idealni polet, ki odlikuje vsa pisateljeva dela, in pa monumentalna zgodovinska snov. Kako je tudi naše ljudstvo vzljubilo Sienkiewiczove romane — »Z ognjem in mečem«, »Potop«, »Gospod Wolodjowski«, »Quo vadis« itd. — dokazuje najbolje prav to, da je večina izmed njih že drugi prevedena v slovenščino. Pravkar smo dobili v novem prevodu dr. Rudolfa Moleta prvi del »Križarjev«, ki predstavlja ne samo enega najboljših, marveč tudi enega najlepših pisateljevih romanov. Delo je izšlo kot 56. zvezek »Ljudske knjižnice« v založbi Jugoslavanske knjižarne.

»Križarji« so zgodovinski roman, čigar snov je zajeta iz napetih, dolgih in strašnih bojev med Nemci in Poljaki v srednjem veku.

Nemci, v tisti dobi največja politična moč v Evropi, so prav takrat močno prodirali na vzhod, da si osvoje slovenske kraje tudi na severu, prav tako kakor so delali tudi na jugu. Ponemčevanje se je sprva vršilo v zvezi s pokristjanjevanjem, ki pa je pozneje postalo le še krinka čisto posvetnih ciljev. Zlasti nemški viteški red takozvani križarjev je storil Poljakom in sploh zvernim Slovanom mnogo zla in krivice, dokler jih niso združeni Litavci in Poljaki porazili v znameniti bitki pri Tannenbergu in Grunwaldu l. 1410. To dobo poljske preteklosti je opisoval oziroma opevalo že mnogo pisateljev, a nikomur se ni posrečilo ustvariti tako veličastne podobe teh bojev, kakor prav Sienkiewicz v »Križarjih«.

Ta poljsko-nemški spor je zgodovinsko ozadje romana, ki tudi sicer popolnoma izžareva duha oziroma ozračje tokratnega časa. Vendarle pa zgodovinski dogodki in osebe večinoma ne stopajo v ospredje povesi. Roman je v prvi vrsti delo bogate in iznajdljive pisateljeve domišljije, ki je tako rekoč iz nič ustvarila napeto viteško-romantično zgodbo in jo spretno združila in prepočila s stvarnim in duhovnim zgodovinskim obeljezjem.

Zgodba je na kratko takale: Dva viteza iz rodu »Točarjev«, Matko in Zbiško iz Bogdanja, potujeta skozi Krakov in srečata križarskega poslanca Lichtensteina. Mladi, ognjevit Zbiško ga razžali s tem, da ga napade. Moral bi izgubiti glavo, a ga reši »kraljica njegovih misli«, lepa Danuška, hčerka strašnega Juranda iz Spihova, ki ni le sovražnik, marveč tudi strah in trepet Nemcev. Zbiško, za katerega se je vnela in ljubezni tudi brhka Jagienka z Zgočelic, se na skrivaj poroči z Danuško, katero pa kmalu nato ugrabijo križarji, da bi se masčevali nad njenim očetom Jurandom.

Tako se ta romantična in gniljiva zgodba konča oziroma prekine na koncu prvega dela romana — na višku naše napetosti in pričakovanja. Kaj se bo zgodilo z Danuško, z Jagienko, z Zbiškom, z Jurandom in kako bo zaslužno plačilo zadelo križarje za vse njihove krivice, izdajstva in lopovščine, bomo izvedeli šele v drugem delu. A razen omenjenih dogodkov vsebuje roman še mnogo prepleh opisov prirode in slik tokratnega življenja na dvoru in na kmetih. Prizori, ki predstavljajo srednjeveške viteške običaje, se vrste v njem poleg prizorov, ki nam prikazujejo življenje meščanov ali pa nam rišejo usodo uboge kmetijske pare. Nekateri izmed teh epizod — n. pr. opisova — spadajo med klasične prizore poljske književnosti. Prav tako so skrbno in z velikim darom narisani liki posameznih oseb: zviti in pošteni Matko ter nepremišljeni a junaki Zbiško, dalje Danuška in Jagienka, dvoje kontrastov, ki sta videti druga poleg druge kakor podoba sanjane in resnične ljubezni, ali pa močnega viteza Jurand iz Spihova, čigar lik razodeva monumentalne črte velikih postav svetovne literature. Poleg teh je pisatelj s posebno svetlimi barvami narisal kraljico Jadvigo, bodočo poljsko narodno svetnico in ženo slavnega zmagovalca pri Grunwaldu, velikega kneza litavskega in kralja poljskega — Vladislava Jagiela. A njim sledi še cela vrsta drugih, več ali manj važnih oseb: opat, duhovnika Kaleb in Višonek, knežinja Ana Danuta, križarji, vitezi, dvorjani, meščani, sholarji, vojskaki itd.

Kakor smo že omenili, je razen kralja, kraljice in še nekaterih drugih oseb vse ustvarila pisateljeva domišljija, prav tako kakor večino dogodkov. In vendarle diha iz vsega dela, iz vsake najmanjše podrobnosti, podobe, besede ali kretnje svet davne minulosti z vsemi svojimi potezami in časovnimi posebnostmi. Prav to, da je pisatelj kljub svoji svobodni iznajdljivosti ustvaril tako prepričevalno podobo določene zgodovinske dobe, kaže resnično velikega pripovednika in umetnika. Sienkiewicz ni s svojim romanom obnovil samo tega, kar nam spo-

rožajo viri in zgodovinski spisi, marveč je ustvaril iz sebe umetniško vizijo davne preteklosti, ki je tem resničnejša, čim svobodnejši je umel biti njen tvorec. Razen veličastne snovi, napetih dogodkov in oblikovnih vrlin moramo poudariti tudi etično plemenitost dela, brez česar si ne moremo misliti resnično ljudskega romana. Prav tako smemo brez pretiravanja reči, da zavzemajo »Križarji« med zgodovinskimi romani, kar jih premore svetovna književnost, eno najlepših mest.

France Vodnik.

Za jugoslovanski patent št. 3648 od 1. V. 1925 na:

Vzmetni odbijač

(Federpuffer)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očem je mast CLAVEN. — Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. Hrnjak, lekarnar, Sisak. Varujte se potvorbi!

Zaščitni znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ
brani ter krepi živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kd r ga redno pije, se mu ni bati ne gita ne revne. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 10 in 15, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Realjeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—, Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pije ga redno!

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoliuba«. naročate inerate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Berite
Slovenca
in oglašujte v njem!

Kupimo
Bencinske sode
čiste, dobro ohranjene, pocinkane, kupuje Motoroil, Maribor, Kralja Petra trg 4.

ZAHVALA

Saj smo pričakovali že dolgo, pa vendar nas je, ko je prišla, potrla smrt drugega očeta, gospoda

ANDREJA ŠAVLI

Hvaležnost in dolžnost nam narekujejo zahvalo vsem, ki so se nas spomnili ustno ali pismeno. Predvsem Komencem, ki so nam pomagali, ga pokropili in zani molili. G. svetnik Jan. Zabukovcu in sosednjim gg. duhovnikom za udeležbo in vodstvo pogreba, vizitatorici v Radečah, č. s. Vincenciji Kaplja in prednici sirotišča v Osijeku, č. s. Veroniki Ingliški za naklonenost, upravitelju narodne šole v Komendi g. Štefanu Trobišu, na čigar pobudo so otroci grob zasuli s cvetjem, mnogim prijateljem iz Smlednika, ki so ga spremili, zastopstvu uradniške organizacije v Večah, pevcem za žalostike, vsem darovalcem vencev. Vsem, prav vsem Bog povrni!

Komenda, dne 13. oktobra 1934.

ZALUJOČI.

Mali oglasi

Službe iščejo

Kuharica
vajena tudi drugih hišnih del — želi službo pri križanski družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11864. (a)

Službodobe

Izurjeno pletiljo
za nogavice takoj sprejem. Topničarska ul. 8. Fani Poljane. (b)

Manufakturst (-inja)

Za vodstvo komisij. manufakturne trgovine se išče dobra, samostojna moč kot prodajalec in aranžer za mesto Celje. Kavcija pogoj, ni pa potreba v gotovini. Tudi je moč prevzem trgovine z blagom ali brez blaga. Ponudb. — podružnici »Slovenca« v Celju: »Proti kavciji« št. 11851. (b)

Prodajalko

ali absolventko trgovskega tečaja sprejem začasno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Spretna« št. 11830. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

10.000 Din posojila

iščem proti dobri garanciji in mesečnemu odplačilu 500 Din. Obresti po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Posojilo« št. 11482. (d)

Posestva

Trgovino
z mešanim blagom, na zelo prometnem kraju v Celju oddam radi pre zaposlenosti. — Potreben kapital 15.000 do 20.000 Din. Ponudbe na podruž. »Slov.« v Celju pod »Bodočnost« št. 11784. (p)

Novo hišo

dvostanovanjsko, pri železniški postaji na Črnučah. — prodam za 50.000 Din. — Jerko, Črnuče pri Ljubljani. (p)

Ca. 20.000 m²

zemljišča na lepem prostoru blizu gorenj. kolo-dvora, vodovod in elektrika v bližini, prodam po zelo ugodni ceni. V poštev pridejo tudi knjižice Mestne hranilnice Ljubljanske. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11843. (p)

Posestva, hiše, vile,

gostilne, pekarije, gozdna veleposestva prodaja Posredovalnica Maribor — Slovenska ulica 26. (p)

Pouk

Večerni trgovski tečaj

knjižgovodstvo, korespondenca, stenografija itd. — Začetek 15. oktobra ob 7 zvečer. Vpis vsak dan. Najboljša dopolnilna priložnost za ljudi v praksi. Trgovski učni zavod v Ljubljani. Kongresni trg št. 2-II. (u)

Prodamo

Usnjeni suknjiči
pumparce — najboljši nakup. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Ocvrtega piščanca

celega — za 16 Din — nudi samo še ta mesec gostilna Mevželj — preje Plankar, na Dolenjski cesti. (l)

Konfekcija

damska in dekliska — naprodaj. — Poizve se v upravi »Slov.« pod št. 11772. (l)

Po ugodni ceni

imam naprodaj prav fine fige za žganjekuho. Josip Oražem, Moste pri Ljubljani. (l)

Vsem

brezobvezen ogled založbe, kjer najugodnejše kupite ali prodate nove in rabljene predmete. »Pri-lika«, Kersnikova 7, poleg Slamiča. (l)

Otroške vozičke in igrače

šivalne stroje, kolesa, kupite najugodnejše pri S. REBOLJ & DRUG Gosposvetska cesta 13

Naprodaj:

lepo ogledalo z marmornato ploščo, veliko stensko ogledalo, 4 lepo rezljani stoli in predalnik. Vprašati pri hišnici, Pražakova 3. (l)

800 kg ajdov. medu

prodam; kg 10 Din. Skafar Štefan, Beltinci. (l)

Potrebščine za čevliarje

kakor razne podloge in flanele, rindele, vse vrste planinčarjev in čevliarskih žbljev, klej, čevliarsko smolo in vosek, polituro za podplate, prejo od navadne do najfinejše, čevliarsko orodje itd.

najugodnejše samo pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)

Na veliko Na malo

PRI HRIPI, INFLUENCI IN PREHLADU

se priporoča navadno tudi masaža; za masažo je dobra »Alga«. Pri hripi, influenci, prehladu namočite krpo z »Algo« in nalahno masirajte bolniku prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z »Algo« ublažuje bolečine, krepi in osvežava bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje.

»Alga« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1 steklenica 14 Din.

(Reg. S. br. 18117/32).

Nudim možnost

da rešite in dobite eno navedenih nagrad za pravilno rešitev te uganke:

1. nagrada: zlata moška ura
2. nagrada: zlata ženska ura
- 3.—10. nagrada: moška zapesna ura
- 11.—20. nagrada: ženska zapesna ura
- 21.—30. nagrada: moška žepna ura.

Te glavne dobiteke razdeli javni notar; 1000 različnih nagrad razdelim sam.

V prazni prostor tega četverokota zapišite številke 1—16 tako, da zneso skupno število v vseh smereh 34.

Z dopisano rešitvijo se ničesar ne zavežete. Rešitev pošljite skupno z mednarodnim poštним kuponom za odgovor takoj na naslov:

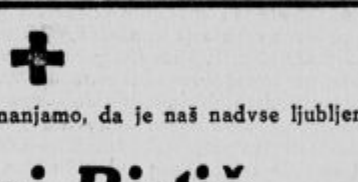
E. BERGER, Brno Prični 13-15. VI. Č. S. R.

STARSEMI

Za rodbinske člane, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, »Energin« za lačanje krvi živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v politrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljeni soprog in brat, gospod

Andrej Birtič

posestnik

dne 10. t. m. nenadoma tragično umrl.

Pogreb blagopokojnega bo v nedeljo, dne 14. oktobra 1934 ob 2 popoldne izpred mrtvašnice Sv. Krištofa na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Stožice, dne 12. oktobra 1934.

Žalujoča soproga Jelica, bratje in sestre.

Alja Rahmanova: 52

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske tene

»Kaj? Ano Nikolajevno? Učiteljico zemljepisa? Ta je sama prehodila pol sveta in predava tako zanimivo, ko nobena druga; jaz sem jo tudi imela na gimnaziji! Kako ste mogli to vreči na cesto? Ja, povejte mi sploh, mar imajo zdaj učenci to pravico? Da se lahko pritožijo, vem. Toda kar enostavno vun vreči? To vendar ne gre!»

»Če gre ali ne, ne vem, dejstvo je, da smo jo. Saj ona ni prva, ki je »zletela«. Mislite si, hotela nam je dati domače naloge! Ko imamo izven šole še itak dela čez glavo! Vrh tega je to že čisto zastarelo! Saj imamo vendar edni metodološki laboratorijev po Daltonovem načrtu: vse v razredu, samostojno! Učiteljica govori samo, če je vprašana! In potem — ta stara škitalja! — z nemškimi in francoskimi mešči nas je hotela mučiti. Kaj nas brigajo! Mi smo sedaj prvi na svetu, naši h mešči naj se uče v inozemstvu, pa ne mi njihovih! Mi gradimo novi svet!»

»Niste pa pomislili, da ste ubožico zaradi teh nemških mešt pripravili ob košček kruha, da bo sedaj morala od lakote umreti!»

»Jasno! Toda je sama kriva, zakaj se nam ni prilagodila! O, ko bi videli, kako sedaj učiteljice plešejo pred nami, kakor mi žvižgamo, kar z rok nam jedo, tako so postali krotiki! Če bi kdo hotel kake neumnosti uganjati z nami, mu rečemo: »Tovariš, sklicali bomo učence na zbor in leteli boste ko kurje pero! O, morali bi videti, kako se potaje, ko pa!»

»Ali ste jih že mnogo pometali?»

»Večino etarih; imamo skoraj še same mlade.»

»No, kako pa mladi, ali kaj majo?»

»One navlake mrtvega znanja imajo morda manj, politično so pa vsekakor bolj razviti ko te caristične razvaline. In glavno je vendar politika, da so razredno zavedni in da so v javnem življenju na svojem mestu! Sicer pa ne gre, da bi stari nas vzgajali, ampak mi stare! Mi gradimo novi svet, ne oni! Ali poznate to pesem:

Mladi zidarji smo, kamen do kamna, opeko k opeki polagamo.

Novo in evetlo in jasno stavbo gradimo. Srečo, veselje, oblike kujemo nove. Držno in pogumno, krepko in sigurno gremo naprej. Hrupno, po zmagi stremeči, himno pojemo delu!

Oh, Aleksandra Lvovna, še eno prošnjo imam do vas: recite moji materi, naj me več ne imenuje Varjo. Dala sem si spremeniti ime, sedaj mi je ime Oktjabrina. Lepo, revolucionarno ime, mati me pa še naprej kliče Varja; to me pa strašno jezi! Nak, na take stare, zastarele elemente se da vplivati resnično le s silo!»

»Povejte mi samo to-le, prosim, Varja — oh, oproste! — Oktjabrina!« sem prekinila njen navdušeni govor. »Ali se vam res nič ne smilijo vaša mati, vaše stare učiteljice? Z vašimi ukrepi, ko jih mečete iz šole, jih gonite v gotovo smrt; saj jih sedaj nobena šola ne bo sprejela!»

»Komunist ne sme poznati usmiljenja, trdi ko jeklo moramo biti! Nam je nar samo boja, ne žrtvi!... No, moji tovariši so tako daleč pred menoj, da ne vem, če jih bom mogla še dohiteti! Govorili boste z mojo materjo, kaj ne? Na avdjenje!»

Dala mi je roko in mi jo atisnila krepko, moško; tekla je za komosonolei, ki jih že ni bilo več videti.

16. maja 1923. Topel, rahel pomladanski dež, ki prinaša nežno radost, toplo plodovitost.

Za razpadlimi lesenimi ograjami zelené breze in potiskajo nabrekle brste skoz razpoke, na prašno, od solnce ožarjeno cesto, ko da bi hotele ljudi pozvati, naj z njimi vred slave praznik ljubezni, ki ga obhaja narava.

Še nikoli menda nisem tako živo in toplo občutila radosti življenja ko sedaj. Ko sem bila še mlajša, nisem znala prav ceniti sreče veselja; takrat sem imela vedno nekakšno neopredeljivo hrepenenje po bridkosti in bolesti: predobro mi je bilo; mladost, svoboda, bogastvo, ljudi, ki so me ljubili, ki so mi vsako željo brali z oči, kratko, vse sem imela, kar sem si mogla zasanjati. Celo solnce je menda sijalo in cvetice so cvetele tako, kakor sem jaz želela! To vse mi je bilo tako samoumevno, da nisem znala prav ceniti!

Prišla so leta, ko sem vse izgubila, eno za drugim, ko mi ni preostalo ničesar tega, kar sem nekoč imela v izobilju; leta, ko sem koprnela od hrepenenja po tem, kar ljudje imenujejo srečo in radost.

Pa so se zopet začele vračati radosti, polagoma, ena za drugo, kakor so mi bile vzete. In s kako skrbljivo nežnostjo, s kako pripravljenostjo jih sprejemam! Kje so časi, ko sem hrepenela po temnem čaru melanholije? Nak, pridite, kolikor vas hoče, otroci božice radosti, nobene vas ne bom manj cenila nego zasluži!

In sedaj, ko sem spregledala, ne mine dan, ki mi ne bi prinesel obilnih radosti! Kakor Robinson Crusoe pohajam po novoodkritem otoku z budnimi čuti, da jih napasem, neštete radosti, male in najmanjše, ki sem jih pač že videla, pa še ne odkrila. Kako sijajno je, če čutiš, da napreduješ, da

delaš z uspehom, da si življenje tako gradiš, kakor bi ga rad.

Sedaj vem, radost je kakor cvetica; jutri zvone in pojutrinjem vzklije nova!... Nisem več žalostna, ko pomislim, da me več ne bo. Moj otrok prihaja in zavzame moje mesto...

2. junija 1923.

Stari ranocelnik Filipov je po dolgotrajnem, strašnem smrtnem boju umrl. Nепrestano je prosil na zadnjo ur, naj ga na zadnji poti ne pušče brez duhovnika. Za ubogo vdovo bi to lahko imelo zle posledke, ker je v službi; kljub temu je sklenila, da mu uresniči zadnjo željo in ga ne da zagrebeti ko psa, kakor hoče gospeoka.

Pri pogrebu je bilo le malo ljudi; sorodniki in znanci so večinoma pisarniški uslužbenci in eedaj, ob graditvi, bi udeležba pri cerkvenem opravilu lahko povzročila trenutno odpustitev. Najbolj ee je opazilo, da je izmed otrok bila navzočna samo petletna hčerka Sima.

Moja mati se ni mogla zdržati, da ne bi vprašala:

»Kje sta pa Varja in mali Fedja?»

»Varja načeloma ni šla,« je odgovorila vdova. »Če bi šla za pogrebom, ki je združen s cerkvenimi obredi, bi jo takoj izključili in tega se najbolj boji. Tudi Fedja ni mogel iti iz istega vzroka, ker je pionir.«

»Mar je tudi tedaj prepovedano, ko gre za lastnega očeta?» je vprašala moja mati resno.

»Da, tudi tedaj,« je ilhte odgovorila vdova. »Oh, Lidija Nikolajevna, kako ste srečni, da ste v tem času še mogli obdržati svoje otroke! Jaz sem jih izgubila, nič več niso moji. Mi smo pripravljeni za svoje otroke dati življenje, oni pa gledajo na nas, ko na nadležni preostanek iz starih časov. Žalostna je usoda staršev v sovjetski državi«